

GIUSEPPE VERDI

AIDA

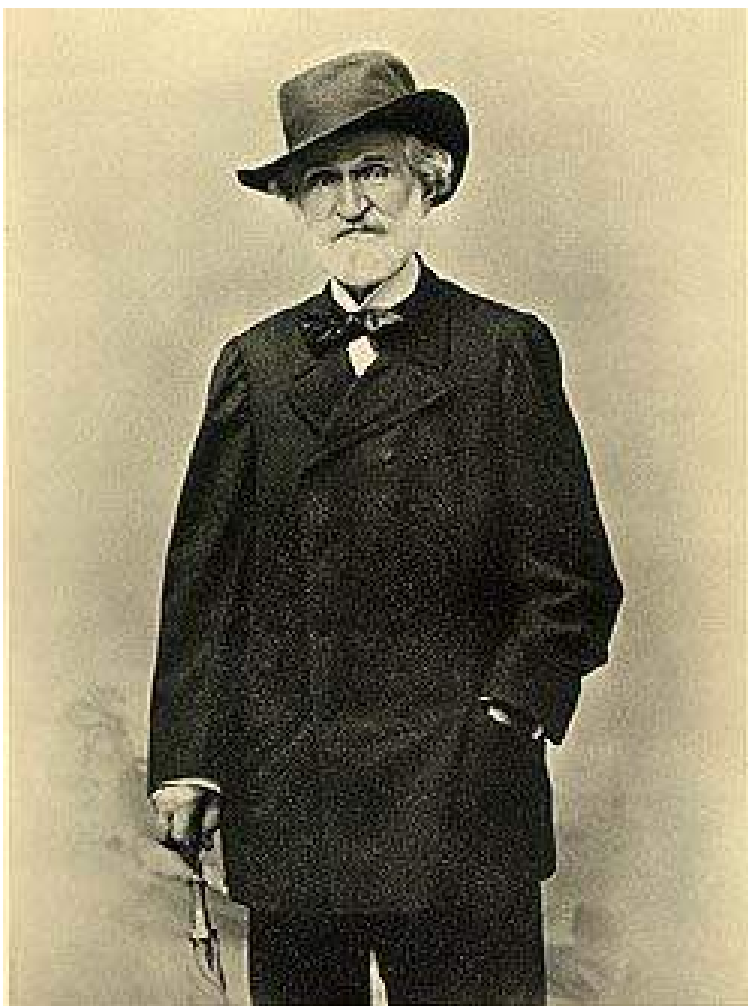

ARENA DI VERONA

ČTVRTEK, 7. ČERVENCE 2016, 21.00

GIUSEPPE FORTUNINO FRANCESCO VERDI

(10. října 1813 Le Roncole - 27. ledna 1901 Milán)

Giuseppe Verdi se narodil v prosté rodině. Jeho otec, Carlo Verdi, byl venkovský hokynář a hostinský a matka, Luisa Verdi rozená Uttini, přadlena. Prvním učitelem byl místní farář, který jej naučil hrát na varhany. Výrazného hudebního talentu chlapce si povšiml Antonio Barezzi, obchodník z blízkého Busseta, který se stal jeho prvním mecenášem. Základní vzdělání získal v jezuitské škole v Bussetu.

Základy hry na hudební nástroje a kompozice mu dal Ferdinando Provesi, maestro místní filharmonické společnosti (Società filarmonica). Barezzi ho v roce 1832 přivedl k přijímacím zkouškám na konzervatoř v Miláně. Giuseppe sice zkoušky zdárně složil, ale přijat nebyl, údajně pro vysoký věk. Přesto již v Miláně zůstal a studoval kontrapunkt u Vincenza Lavigny, žáka Giovanni Paisiella a cembalisty operní scény v divadle

Teatro alla Scala. Odtud se datuje jeho převážná hudební orientace na hudbu pro divadlo.

V roce 1836 se oženil s dcerou svého mecenáše Margheritou Barezzi a stal se ředitelem hudební školy v Bussetu a vedoucím místního symfonického orchestru. Následující léta byla pro Verdi tragická. Děti, Virginie a Icilio, které se mu z manželství s Margheritou narodily, zemřely v útlém věku a v roce 1840 zemřela i jejich matka. Útěchu našel v tvrdé práci. Jeho první opera „*Oberto, conte di San Bonifacio*“ byla provedena ve Scale 17. listopadu 1839 s poměrně dobrým ohlasem. Hrála se celkem čtrnáckrát a to byl v té době na neznámého skladatele úspěch. Impresario divadla, Bartolomeo Merelli, mu proto nabídl smlouvu na dvě další opery. První z nich *Un giorno di regno* (Jeden den králem) nepřežila premiéru a Verdi uvažoval o tom, že dráhu operního skladatele opustí. Zato druhá z nich, *Nabucco* (poprvé 9. března 1842), založila jeho slávu a s obrovským úspěchem se hraje dodnes na jevištích celého světa.

V rychlém sledu následovala řada dalších operních děl z nichž většina úspěšně překonala zkoušku časem: *I Lombardi alla prima crociata* (Lombardané na první křižácké výpravě – 1843), *I due Foscari* (Dva Foscariové – 1844), *Alzira* - 1845), *Giovanna d'Arco* (Johanka z Arku – 1845), *Attila* (1846), *Macbeth* (1847).

Ve věku 34 let byl již Verdi světově proslulým skladatelem a jeho opery se hrály nejen po celé Itálii, ale na všech světových scénách. Do stylu velké francouzské opery přepracoval svou starší operu Lombard'ané, která měla obnovenou premiéru v Paříži pod novým názvem *Jeruzalém* 26. listopadu 1847.

Úspěch umělecký přinesl i úspěch finanční, takže si v roce 1848 mohl zakoupit v blízkosti svého rodiště statek Sant'Agata na kterém i sám hospodařil. Sprátelil se se špičkami milánské společnosti, byl zván do místních šlechtických salonů a při této příležitosti poznal i svou druhou životní družku, zpěvačku Giuseppinu Streponi. Oženil se s ní až v roce 1859.

Opery *I masnadieri* (Loupežníci - 1847) a *Il corsaro* (Korsár - 1848) nedoznaly většího úspěchu. Bouří nadšení však vzbudila opera *La battaglia di Legnano* (Bitva u Legnana - 1849). Vznikla v roce italského povstání a byla jako revoluční opera i komponována. Strhující operní sbory pro které byl nazýván „papá dei cori“ rozněcovaly v posluchačích vlastenecké nadšení. Verdi se stal symbolem Itálie osvobuzující se z rakouské nadvlády. Lid ho nazýval „maestro della rivoluzione“ a jeho jméno bylo psáno jako vítězné heslo prvního krále sjednocené Itálie: V.E.R.D.I. = Vittorio Emanuele Re D' Italia.

Verdi se stal poslancem prvního italského Parlamentu a na žádost hraběte Camilla Cavoura, prvního ministerského předsedy sjednocené Itálie, složil „*Hymnus národů*“ pro slavnostní otevření Světové výstavy v Londýně v květnu 1862.

Světový úspěch přinesl Verdimu mnohá vyznamenání a řády v nejrůznějších zemích světa. V roce 1859 se stal čestným občanem měst Parma a Bologna a členem Institute de France v Paříži. V roce 1874 byl znovu povolán do vysoké italské politiky a stal se členem italského senátu. V roce 1880 byl dekorován Velkým křížem italské koruny a o rok později byla jeho busta slavnostně vystavena ve foyer milánské Scaly. Čestné občanství mu udělily i Milán (1886) a Řím (1893).

Následovalo nejplodnější a nejslavnější období Verdiho života. Vznikla dlouhá řada oper, z nichž většina se stala trvalou součástí světového repertoáru: *Luisa Miller* (1849), *Stiffelio* (1850), *Rigoletto* (1851), *La traviata* (1853), *Il Trovatore* (Trubadúr – 1853), *Les Vêpres siciliennes* (Sicilské nešpory - 1855), *Simon Boccanegra* (1857), *Un ballo in maschera* (Maškarní ples – 1859) a *La forza del destino* (Síla osudu – 1862). Znovu pro Paříž přepracoval operu *Macbeth* (1865) a zkomponoval novou operu *Don Carlos* (1867).

Verdi byl velkým obdivovatelem a přítelem národního italského básníka a spisovatele Alessandra Manzoniho. Když v květnu r. 1873 Manzoni ve věku 89 let zemřel,

navrhl Verdi starostovi Milána, že složí Rekviem na Manzoniho počest, pokud město uhradí náklady prvního provedení. Koncert se konal u příležitosti prvního výročí Manzoniho smrti a přinesl nevídaný úspěch. Verdi v tomto díle nezapře dramatického operního skladatele. Od vyjádření hlubokého žalu přechází k vrcholným dramatickým scénám. Podobnou odbočku ze své operní tvorby vykonal i pro svého dalšího přítele Gioacchino Rossiniho. Když Rossini 13. října 1868 zemřel, navrhl Verdi uctít jeho památku společnou kompozicí *Requiem*, na níž by se podíleli přední italské skladatelé té doby. Pro tento projekt zkomponoval část *Libera me*. K realizaci celého díla však nedošlo a ani tento jeho příspěvek nebyl za života Verdiho proveden.

Ke slavnostnímu otevření Suezského průplavu vytvořil Verdi operu *Aida*. Termín otevření sice nestihl, opera měla premiéru v Káhiře až 24. prosince 1871, ale zato se stala egyptskou národní operou.

Následovalo poměrně dlouhé období zdánlivé nečinnosti až do roku 1887. V této době vznikla pouze důkladná revize opery Simon Boccanegra (1881) a přepracování Dona Carlose z formy velké francouzské opery do stylu italské opery (1884).

Tím více skladatel ohromil posluchače svými dvěma závěrečnými díly na náměty vrcholných Shakespearových dramát. V roce 1887 to byl *Otello* (Milán, Scala, 5. února 1887) a o 6 let později *Falstaff*. Díla dokonalého dramatického

charakteru dokazující, že téměř osmdesátiletý skladatel dokáže promluvit soudobým hudebním jazykem a stále vysoce převyšuje své současníky a napodobitele.

Své hudební dílo příznačně Verdi uzavřel třemi skladbami na nadčasové texty: *Stabat Mater*, *Te Deum* a *Ave Maria*. Jeho žena Giuseppina zemřela v roce 1897. Verdi ji následoval 27. ledna 1901 a byl podle svého přání pochován v kapli Domova pro přestárlé hudebníky (Casa di riposo per musicisti) v Miláně, který sám vybudoval a financoval. Jeho pohřeb se stal mimořádnou událostí mezinárodního významu. Arturo Toscanini na jeho počest řídil devítisetčlenný sbor, který provedl strhující sbor zajatců z opery *Nabucco* "Va, pensiero, sull'ali dorate".

R . I . P .

ARENA DI VERONA

Společně s římským Koloseem je veronská Aréna jedním z nejlepších římských amfiteátrů, jaké ve světě existují. Byla vybudována v prvním století po Kristu na konci Augustovy vlády, a původně se nacházela za hradbami Verony. Až v roce 265 p. Kr., v době prvních barbarských nájezdů byla díky novým hradbám, které nechal vybudovat císař Gallieno, zahrnuta do obvodu města. Ještě dnes jsou nedaleko Arény, na přilehlém náměstíčku Mura Gallieno, vidět zbytky hradebního zdiva. Stavba elipsovitého tvaru má vnější rozměr, odpovídající vzdálenosti dvou bran - 138,77m. Její vnitřní ovál, na němž kdysi zápasili gladiátoři měří 73,68m a kratší osa 44,53m. Hlediště se skládá z 45 schodků o průměrné výšce 45cm. Ještě v X. století p.Kr. byla Aréna téměř nedotčena. Až zemětřesení v následujícím století způsobilo pád vnějších hradeb, třetiny arkádových hradeb, z nichž dnes zůstalo pouze jedno křídlo, jediný svědek dávné stavby.

Osudný zub času, ale především lidé by amfiteátr proměnili v ruiny, kdyby se město - počínaje rokem 1200 a pak v následujících staletích - nepostaralo o restaurování a uchování monumentu. Díky tomu se dnes Aréna jeví jako nejzachovalejší amfiteátr, jaké Řím během císařství vybuďoval. Jestliže v křesťanské éře hostil gladiátorské zápasy, které připomíná i Plinius Mladší, pak v následujících staletích se v Aréně provozovala představení všeho druhu: turnaje, "klání" (jakým bylo např. ono k počtě bavorského knížete), souboje, koridy (jedné z nich se v roce 1805 účastnil i Napoleon), balety, cirkusová vystoupení i přednes básní. Občas se tu na konci minulého století scházely davy lidí, aby se účastnili startu letu balónů.

Když na jaře roku 1913 uvažoval veronský tenor Giovanni Zenatello, jak důstojně oslavit první století od narození Giuseppe Verdiho, napadlo ho vytvořit z Arény velké operní divadlo. S manželkou Marii Gay, mezzosopranistkou a dvěma veronskými přáteli - sbormistrem Ferucciem Cusinatim a divadelním impresáři Ottonem Rovatem, uvažovali nad Aidou, která by se jako nejuvýpravnější Verdiho opera úžasně hodila k velkoleposti amfiteátru. I když po stránce architektonické Aréna odpovídala požadavkům na provedení Aidy, zůstával problém akustický. Byl přizván mistr Tullio Serafin, který poté, co v Aréně uslyšel zvuk violy, hoboje a flétny, povšiml si, že se tóny v prostoru nevytrácely, nýbrž zvuk se čistě nesl prostorem jako v uzavřeném divadle.

Pěvecký sbor tehdejšího provedení Aidy tvořili nejlepší umělci: Radamese ztvárnil sám tenor Zenatello, Aidu Ester Mazzoleni, Amneris byla Marie Gay Zenatello; na pódiu pak mistr Tullio Serafin. Scéna byla svěřena mladému veronskému architektovi Ettore Fagiulimu, který nepatrnými úpravami dal v pozadí vyniknout římským stupňům, čímž dosáhl překvapivého řešení. Představení Aidy onoho zahajovacího večera Arény, 10. srpna 1913, patřilo k nejvýznamnějším mezinárodním událostem počátku 20. století. Do Verony přijeli tisíce diváků ze všech koutů Itálie i světa: Argentinci, Angličané, Francouzi, Rusové, Němci, Holanďané i Španělé.

Na prvním místě se jej zúčastnili kritici, novináři, hudebníci, mezi nimiž byli Puccini, Boito, Mascagni, Pizzeti, Zandonai; mezi spisovateli byli v hledišti Maxim Gorkij a Franz Kafka. Dosáhla triumfálního úspěchu: zrodilo se tak největší operní sezóna pod širým nebem, a příliv veřejnosti je od té doby odměnou vynálezům operní scény v amfiteátru. Po 95 letech od zahájení dnes Aréna hostí ročně přes 600 tisíc diváků.

Dramatická opera o čtyřech dějstvích vznikla na žádost egyptského místokrále Ismaila Paši v souvislosti s otevřením Suezského průplavu. Její děj se odehrává ve starém Egyptě v Memfidě a v Thébách. Verdi spolupracoval na libretu, u egyptologů se seznamoval

s dějinami, zvuky i nástroji starých Egyptanů a pro potřeby Aidy dal dokonce zhotovit rovné trumpety staroegyptské formy, tak zvané „aidovky,“ které se v této opeře užívají dodnes.

Premiéra opery se opozdila kvůli probíhající revoluci v Paříži, konala se na Štědrý večer 1871 v Káhiře. Byla přijata s nadšením a měla obrovský úspěch. Nepřítomnému Verdimu byl udělen titul „Komtur ottomanského řádu“. Již v září se snažil o skvostné uvedení v milánské La Scale, pak vstupuje i do dalších divadel.

Na českém území se Aida poprvé hrála 11. prosince 1875 v německém Stavovském divadle. Česky ji diváci poprvé slyšeli na scéně Národního divadla 15. února 1884 v překladu Václava Judy Novotného.

1. DĚJSTVÍ

Na Egypt útočí etiopská vojska vedená králem Amonasrem. V paláci faraónů v Memfidě se rozhoduje, kdo stane v čele egyptského vojska a povede jej do války proti Etiopii. Mladý vojevůdce Radames touží po jmenování vrchním velitelem, neboť v případě vítězství by mohl dosáhnout svolení k sňatku s otrokyní Aidou, kterou miluje aniž tuší, že je dcerou etiopského krále. Jeho lásku k Aidě vytuší faraónova dcera Amneris. I ona Radama miluje a je rozhodnuta jej získat. Na radu bohů je Radames skutečně jmenován nejvyšším velitelem. Aida je zoufalá, miluje toho, jenž povede vojsko proti její vlasti a obává se o jeho život a zároveň by si přála vítězství svého lidu. V chrámu přijímá Radames požehnání velekněze Ramfise k nadcházející bitvě.

2. DĚJSTVÍ

V Amneridiných komnatách dívky zpěvem oslavují egyptské válečníky. Amneris chce přinutit Aidu, aby se přiznala ke své lásce k Radamovi. Předstírá proto, že Radames v bitvě padl. Zoufalá Aida nevyzradí své tajemství, až když Amneris přizná, že lhala a Radames žije, prozradí se. Všechn egyptský lid vítá vítězného vojevůdce Radama. Mezi přiváděnými zajatci pozná Aida svého otce krále Amonasra. Radames prosí, aby zajatci byli propuštěni. Faraón svoluje, avšak jako záruku míru si chce ponechat Aidu a jejího otce, o kterém netuší, že je to etiopský král. Radamovi jako odměnu za vítězství nabízí ruku své dcery Amneris.

3. DĚJSTVÍ

V Isidině chrámu se Amneris modlí za Radamovu lásku. Aida na břehu Nilu čeká na Radama. Přichází Amonasro a zapřísahá Aidu, aby od něj vyzvěděla kudy potáhnou egyptské šiky. Aida bojuje mezi láskou k Radamovi a k otci a vlasti. Když jí Radames opět přesvědčuje o své lásce, prosí ho, aby s ní uprchnul do Etiopie. Radames nakonec s útekem souhlasí a prozradí cestu, která nebude střežena egyptským vojskem. Z úkrytu vystoupí Amonasro a přiznává, že je etiopský král. Radames pochopí, že nechtěně vyzradil vojenské tajemství. Amonasro mu nabízí, aby odešel s nimi. Jejich rozhovor vyslechne Amneris, která přivolá strážce. Amonasro se vrhne s dýkou na Amneris, jeho ruku však zastaví Radames. Aida a Amonasro uprchnou a Radames se vydává do rukou kněží a přiznává se ke zradě.

4. DĚJSTVÍ

Radames má být souzen za svou zradu. Amneris mu nabízí záchranu, pokud jí slíbí, že se navždy zřekne Aidy. Radames Amneris obviní, že Aidu zabila. Ta přísahá, že Aida žije a podařilo se jí uprchnout. Radames odmítá život s Amneris a je kněžími odsouzen k pohřbení za živa v hrobce chrámu. Marně Amneris prosí za jeho záchranu. Hrobka je uzavřena a Radames čeká na smrt. Zjišťuje však, že není sám. Je tam i Aida, které se podařilo oklamat strážce a ukrýt se v hrobce, aby mohla zemřít spolu s Radamem.

Následující překlad libreta jsem vytvořil podle italského originálu pro poutníky

ITER AD CHRISTIANAE RELIGIONIS DIVITIAS IN ITALIA
QUAE AD FIDEM AMOREMQUE CHRISTI NOS PROMOVENT.

LIBRETO

PRVNÍ DĚJSTVÍ

1. SCÉNA

SÍŇ KRÁLOVSKÉHO PALÁCE V MEMFIDĚ

*(Po obou stranách sloupů se sochami a kvetoucími křovinami.
V pozadí brána, za níž vystupují memfidské chrámy, paláce i pyramidy.)*

(Radames a Ramfis)

RAMFIS

*Sì: corre voce che l'Etiope ardisca
Sfidarci ancora, e del Nilo la valle
E Tebe minacciar. Fra breve un
messo recherà il ver.*

**Vskutku koluje hlas, že etiopské
vojsko plení naší vlast, ba že už
ohrožuje údolí Nilu a Théby nám.
Tu pravdu záhy stvrdí posel sám.**

RADAMES

La sacra Iside consultasti?

A bohyně Isis ses na radu již ptal?

RAMFIS

*Ella ha nomato dell'Egizie falangi il
condottier supremo!*

**Již určila, kdo stát má v čele našich
vojsk!**

RADAMES

Oh lui felice!

Ach, šťastný to vůdce!

RAMFIS

(významně pohlíží na Radama)

Giovane e prode è desso. Ora del
Nume Reco i decreti al Re.
(Esce.)

Je mladý a chrabý!
Ted' výrok bohů jdu oznámit králi.
(Odchází)

RADAMES

Se quel guerrier
Io fossi! se il mio sogno
S'avverasse!...
Un esercito di prodi
Da me guidato... e la vittoria... e il plauso
Di Menfi tutta! E a te, mia dolce Aida,
Tornar di lauri cinto...
Dirti: per te ho pugnato, per to ho vinto!
Celeste Aida, forma divina.
Mistico serto di luce e fior,
Del mio pensiero tu sei regina,
Tu di mia vita sei lo splendor.
Il tuo bel cielo vorrei redarti,
Le dolci brezze del patrio suol;
Un regal serto sul crin posarti,
Ergerti un trono vicino al sol.
Celeste Aida, forma divina,
Mistico raggio di luce e fior,

(Entra Amneris)

**Kéž se naplní sen, co mám! A tím
vojevůdcem jsem já sám!.. Voj reků
chrabrých a já v jejich čele ...
a vítězství ..., aplaus Memfidy celé!
A k tobě, má sladká Aido, se vrátit
ověnčen korunou ... A říci ti: pro
tebe já se bil, pro tě jsem vítězil!
Božská Aido, zřídlo v nad rajských,
ty divě krásy, jež kouzlí jen báj,
vládnou jsi královnou, potěchou
srdci, s níž kyne věčně vášně mi ráj.
Tam v tvou vlast rodnou, mé duše
spáso, v kraj, po němž toužíš,
chci s tebou se brát, ó přezádoucí,
tebe, má krásu, na výši závratnou
vznes bych tak rád!**

(Přichází Amneris)

AMNERIS

Quale insolita giola
Nel tuo sguardo! Di quale
Nobil fierezza ti balena il volto!
Degna d'invidia, oh! quanto
Saria la donna il cui bramato aspetto
Tanta luce di gaudio in te destasse!

**Opojení tak vroucí čtu v oku
žárném! Proč září líce tvé tak
vznešenou dnes pýchou? Ó, jak
závidím té, ach ženě přešťastné,
jejíž zjev tvou duši v to moře
žárných plamenů tak chvátí!**

RADAMES

D'un sogno avventuroso
Si beava il mio cuore. Oggi, la Diva
Profferse il nome del guerrier che al campo
Le schiere egizie condurrà... Ah! s'io fossi
A tal onor prescelto.

**Sen luzný to byl, jenž zajal tak duši
mou a dnes prý bohyně vyřkla již
jméno vůdce, jenž egyptské reky
zdárně vésti má. – Ach, kéž mi by
jen ten úkol svěřen byl.**

AMNERIS

Nè un altro sogno mai
Più gentil... più soave
Al core ti parlò? Non hai tu in Menfi
Desideri... speranze?

**Což by jiný žádný sen, vábný tak
dosud nezajal duši tvou? Což nemá
Memfis po čem touží tvé srdce ...?**

RADAMES

Io! (Quale inchiesta!
Forse... l'arcano amore
Scoprì che m'arde in core...)

**Jak?! Nač ta slova? Běda! Již ví
snad kněžna, co se v mém srdci
děje? Což z očí mých by četla to
jméno vábné děvy?**

AMNERIS

(Oh! guai se un altro amore
Ardesa a lui nel core!)

**Běda! Zda vládne v srdci mu láska
ženy jiné, zda se zraku mému teď,
co skrývá, zjeví?**

RADAMES

(Della sua schiava il nome
Mi lesse nel pensier!)

**Jméno otrokyně své v myšlenkách
mi čte.**

AMNERIS

(Guai se il mio sguardo penetra
Questo fatal mister!
Guai se il mio sguardo, ecc.

**Běda, jestli oko mé
tajemství pronikne to osudné!
Běda, jestli oko mé, atd.**

RADAMES

(Forse mi lesse nel pensier!)
(vedendo Aida che entra)
Dessa!

**Snad čte mi v myšlenkách.
(Vidí přicházet Aidu)
Jde sem!**

AMNERIS

(k sobě, zkoumaje pohledem Radama)

(Ei si turba... e quale
Sguardo rivolse a lei!
Aida!... A me rivale
Forse saria coste?)

**Jak je dojat, jak zrakem toužebným
ji stíhá! Aida – to ona mi as sokyně,
co ji miluje? ...**

AMNERIS

(s předstíranou vřidností se obrací k Aidě)

Vieni, o diletta, appressati,
Schiava non sei nè ancella,
Qui, dove in dolce fascino
Io ti chiamai sorella...
Piangi? Delle tue lacrime
Svela il segreto a me.

**Sem, dívko drahá, pojd' jen blíž;
vždy jsi tu volna stála, ba v mnohé
chvíli, dobře víš, že jsem tě sestrou
zvala ... Slzy? – Má duše milená,
zjev mi, proč pláčeš jen?**

AIDA

Ohimè! di guerra fremere
L'atroce grido io sento,
Per l'infelice patria,
Per me... per voi pavento.

**Ach, ten běsný války řev,
mne úzkostlivou rmoutí,
že na mou vlast v ten smutný čas,
ach, bída se jen hrouť.**

AMNERIS

Favelli il ver? N'e s'agita
Più grave cura in te?
(Trema, o rea schiava!)

**Zda pravda to?
– A více nic že nelká v srdci tvém?
(Třes se, otrokyně provinilá!)**

RADAMES

(při pohledu na Amneris)

(Nel volto a lei balena...)

(V tváři jí kmitá ...)

AMNERIS

(Ah! Trema, rea schiava, trema!)

(Ach! Chvěj se otrokyně provinilá!)

RADAMES

(Lo sdegno ed il sospetto.)

(Rozhořčení a podezření).

AMNERIS

(Ch'io nel tuo cor discenda!)

(Kéž bych do srdce ti vstoupila!)

RADAMES

(Guai se l'arcano affetto
A noi leggesse in core!)

**(Běda, jestli tajný cit,
dá v srdci nám se číst!)**

AMNERIS

(Trema che il ver m'apprenda
Quel pianto e quel rossor!)

**(Třes se, jestli pravda se mi zjeví
toho pláče a uzardění!)**

RADAMES

(Guai se leggesse in cor!)

(Běda, v srdci dokáže-li číst!)

AIDA

(Ah! no, sulla mia patria
Non geme il cor soltanto;
Quello ch'io verso è pianto
Di sverturato amor!)

**Ach, ne, nelkám jen pro vlast moji,
ač k ní lnu duší žárnou;
však láska má že marnou,
ach, ta mé slzy roní.**

RADAMES

(Nel volto a lei balena...
Lo sdegno ed il sospetto.
Guai se l'arcano affetto
A noi leggesse in cor!)

**(V tváři jí kmitá ...
Rozhořčení a podezření.
Běda, jestli tajný cit,
dá v srdci nám se číst!)**

AMNERIS

(Rea schiava, trema!
Ch'io nel tuo cor discenda!
Ah! trema che il ver m'apprenda
Quel pianto e quel rossor!)

**(Třes se, otrokyně provinilá!
Kéž bych do srdce ti vstoupila!
Ach, třes se, jestli pravda se mi zjeví
toho pláče a uzardění!)**

(Král v průvodu stráží; za ním Ramfis, ministři, kněží, důstojníci, atd.)

KRÁL

Alta cagion v'aduna,
O fidi Egizi, al vostro Re d'intorno.
Dai confin d'Etiopia un Messaggero
Dianzi giungea; gravi novelle ei reca.
Vi piaccia udirlo... Il Messagger s'avanzi!

**Já z vážných příčin svolal vás,
Egypt'ané dnes k trůnu svému.
Z etiopských končin k nám věrný
posel právě přichvátal, by důležitou
zprávu sdělil nám. Tedy slyšte ji ...**

POSEL

Il sacro suolo dell'Egitto è invaso
Dai barbari Etiopi. I nostri campi
Fur devastati... arse le messi... e baldi
Della facil vittoria, i predatori
Già marciano su Tebe!

**Na Egypta posvátnou půdu
se etiopských valí voje;
vše pošlapáno a naše pole jsou
pouští pouhou! Snadné vítězství
plenitelům k Thébám cestu klesť.**

RADAMES, KRÁL, RAMFIS, KNĚŽÍ, MINISTRŮ, DŮSTOJNÍCI

Ed osan tanto!

Ha, čin to smělý!

POSEL

Un guerriero indomabile, feroce,
Li conduce: Amonasro.

**Velí jim nelítostný, krutý válečník:
Amonasro.**

RADAMES, KRÁL, RAMFIS, KNĚŽÍ, MINISTRŮ, DŮSTOJNÍCI

Il Re!

Jejich král!

AIDA

(sama k sobě)

(Mio padre!)

(Můj otec!)

POSEL

Già Tebe è in armi e dalle cento porte
Sul barbaro invasore
Proromperà, guerra recando e morte.

**Však Théby jsou již ve zbrani a ze
sta svých bran v smrtonosném boji
na barbara vetřelého vtrhnou naň.**

KRÁL

Si: guerra e morte il nostro grido sia!

Tak: boj a smrt budiž ryk náš!!

RAMFIS

Guerra!

Válka!

RADAMES, KRÁL, RAMFIS, KNĚŽÍ, MINISTRŮ, DŮSTOJNÍCI

Guerra! Guerra! Tremenda, inesorata!

Boj! Boj! Strašlivý a nelítostný!

KRÁL

(přistupuje k Radamesovi)

Iside venerata
Di nostre schiere invitte
Già designava il condottier supremo:
Radamès!

**Isis, ctihodná,
již vyvolila vůdce, jenž v čele
statných vojů našich půjde.
Radames!**

AIDA, AMNERIS, MINISTŘI, DŮSTOJNÍCI

Radamès!

Radames!

RADAMES

Ah! Sien grazie at Numi!
Son paghi i voti miei!

**Vám, ach, bohové, dík
za ten vroucí čin!**

AMNERIS

(Ei duce!)

(On vůdcem!)

AIDA

(Io tremo!)

(Já strachem zhynu!)

AIDA, AMNERIS, MINISTŘI, DŮSTOJNÍCI

Radamès! Radamès! Radamès! Radamès!

**Radamès! Radamès! Radamès!
Radamès!**

KRÁL

Or di Vulcano al tempio
Muovi, o guerrier. Le sacre
Armi ti cingi e alla vittoria vola.
Su! del Nilo al sacro lido
Accorrete, Egizi eroi;
D'ogni cor prorompa il grido:
Guerra e morte, morte allo stranier!

**Nuž, vyvolený, ve Vulkánův ubírej
se chrám, vezmi zbroj svatou
a k vítězství se vznášej. Vzhůru!
Pospěšte ku posvátným břehům
Nilu, rekové egyptští; v každé hrudi
křik at' hřmí: boj a smrt,
zmar vetřelci!**

RAMFIS

Gloria ai Numi! Ognun rammenti
Ch'essi reggono gli eventi,
Che in poter de'Numi solo
Stan le sorti del guerrier
Ognun rammenti
Che in poter dei Numi, de'Numi solo
Stan le sorti del guerrier!

**Sláva božstvu! Každý at' vědom si,
že oni řídí události, že jen v rukou
božstev dlí válečníka osudy.
Každý at' vědom si,
že jen v rukou božstev, jen božstev
dlí válečníka osudy.**

MINISTRŮ, DŮSTOJNÍCI

Su! del Nilo al sacro lido
Sian barriera i nostri petti;
Non echeggi che un sol grido:
Guerra, guerra e morte allo stranier!

**Vzhůru! Nilu posvátného břehu
záštitou bud' naše hrud';
V každém srdci křik jediný at'
hřmí: boj, boj a zmar vetřelci!**

KRÁL

Su! su! del Nilo al sacro lido
Accorrete, Egizi eroi;
Da ogni cor prorompa un grido:
Guerra e morte all stranier!

**Vzhůru! Vzhůru!
Pospěšte, rekové egyptští;
v každé hrudi křik at' hřmí:
boj a zmar vetřelci!**

AIDA

(sama k sobě)

(Per chi piango? Per chi prego?
Qual poter m'avvince a lui!
Deggio amarlo ed è costui
Un nemico, uno stranier!)

**(Ach, pro koho lkám? Za koho se
modlím? Jaká moc mne jen k němu
vábí! Vždyť on nepřitelem mé vlasti
a já přec ho v lásce mám!)**

RADAMES

Sacro fremito di gloria
Tutta l'anima m'investe.
Su! corriamo alla vittoria!
Guerra e morte allo stranier!

**Vroucí touha po činech slavných,
duši mou mi stále jímá;
vzhůru, běžme k vítězství!
Boj a zmar vetřelci!**

AMNERIS

(k Radamesovi, jemuž podává prapor)

Di mia man ricevi, o duce,
Il vessillo glorioso;
Ti sia guida, ti sia luce
Della gloria sul sentier.

**Viz ten prapor, známku spásnou,
z rukou mých jej, vůdce, přijmi,
tobě budiž hvězdou jasnou,
co na cestu ti slávy svítí.**

KRÁL

Su! su! del Nilo al sacro lido
Accorrete, Egizi eroi;
Da ogni cor prorompa un grido:
Guerra e morte all stranier!

**Vzhůru! Vzhůru!
Pospěšte, rekové egyptští;
v každé hrudi křik at' hřmí:
boj a zmar vetřelci!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Gloria ai Numi! Ognun rammenti
Ch'essi reggono gli eventi,
Che in poter de'Numi solo
Stan le sorti del guerrier
Ognun rammenti
Che in poter dei Numi, de'Numi solo
Stan le sorti del guerrier!

**Sláva božstvu! Každý at' vědom si,
že oni řídí události, že jen v rukou
božstev dlí válečníka osudy.
Každý at' vědom si,
že jen v rukou božstev, jen božstev
dlí válečníka osudy.**

MINISTŘI, DŮSTOJNÍCI

Su! del Nilo al sacro lido
Sian barriera i nostri petti;
Non echeggi che un sol grido:
Guerra, guerra e morte allo stranier!

**Vzhůru! Nilu posvátného břehu
záštitou bud' naše hrud';
Křik jediný at' hřmí:
boj, boj a zmar vetřelci!**

RADAMES A POSEL

Su! corriamo, su!
Corriamo alla vittoria!

**Vzhůru! Běžmě vzhůru!
Běžme k vítězství!**

AMNERIS

Ti sia guida, ti sia luce
Della gloria sul sentier.

**Tobě budiž hvězdou jasnou,
co na cestu ti slávy svítí.**

AIDA

(Per chi piango? Per chi prego?)

**(Ach, pro koho lkám? Za koho se
modlím?)**

KRÁL A RAMFIS

Guerra!

Boj!

KNĚŽÍ, MINISTŘI A DŮSTOJNÍCI

Guerra! Guerra! Guerra!

Boj! Boj! Boj!

AIDA

Deggio amarlo ed è costui
Un nemico, uno stranier!)

**(Vždyť on nepřitelem mé vlasti a já
přec ho v lásce mám!)**

VŠICHNI OSTATNÍ

Guerra! Guerra! Stermino all'invasor!

Boj! Boj! Ať vyhlazen je invasor!

AMNERIS

(k Radamesovi)

Ritorna vincitor!

Vrat' se jako vítěz!

VŠICHNI

Ritorna vincitor!

Vrat' se jako vítěz!

(Všichni, kromě Aidy, odcházejí.)

AIDA

Ritorna vincitor!... E dal mio labbro
Uscì l'empia parola! Vincitor
Del padre mio... di lui che impugna l'armi
Per me... per ridonarmi
Una patria, una reggia, e il nome illustr
Che qui celar m'è forza. Vincitor
De' miei fratelli... ond'io lo vegga, tinto
Del sangue amato, trionfar nel plauso
Dell'Egize coorti! E dietro il carro,
Un Re... mio padre... di catene avvinto!
L'insana parola,
O Numi, sperdete!
Al seno d'un padre
La figlia rendete;
Struggete le squadre
Dei nostri oppressor! Ah!-
Sventurata che dissi?... e l'amor mio?
Dunque scordar poss'io
Questo fervido amore che, oppressa e
schiava,
Come raggio di sol qui mi beava?
Imprecherò la morte
A Radamès... a lui ch'amo pur tanto?
Ah! non fu in terra mai
Da più crudeli angosce un core affranto.
I sacri nomi di padre, d'amante
N'e profferir poss'io, n'e ricordar;
Per l'un... per l'altro... confusa, tremante,
Io piangere vorrei, vorrei pregar.
Ma la mia prece in bestemmia si muta...
Delitto è il pianto a me, colpa il sospir...
In notte cupa la mente è perduta,
E nell'ansia crudel vorrei morir.
Numi, pietà del mio soffrir!
Speme non v'ha pel mio dolor.
Amor fatal, tremendo amor,
Spezzami il cor, fammi morir!
Numi, pietà del mio soffrir! ecc.

**Vrat' se jako vítěz..! Též z mých
úst zní ach to slovo zrádné! Bud' ty
vítěz nad mým otcem, ... jenž pouze
pro mne v boj ten šel, by z poroby
mne vyrval, vlast mi vrátil,
královské zas dal mi jméno, jež tu
skrývám. Bud' ty vrahem bratří
rodných, bych mohla zřítí, jak jsi
zbrocen jejich krví a jak vítán
v slávě jsi lidem egyptským, že
v poutech kráčí sám král! ... můj
otec mezi zajatými!**

**Ta slova tak šílená jen v prach
bohové smet' te, a na hrud' otcovu
zas dceru ved'te; smrt hordám těch
vrahů, je at' kosí váš hněv!**

**Ach, běda mně! Co tu žádám? Tak
mluví láska? Což je možné vyrvat
ji, tu lásku nejposvátnější, jež
v blahé době jak slunce zář vzešla
v mé porobě? Smrt mám ti přát, ó
Radame ty můj, - což lásky je to
přání...? Ach, není v světě žalu,
jenž rval by srdce takto ku zoufání!**

**Ach, milenec ... otec ..., ta jména
svatá ... je nesmím vyslovit – můj
zoufá duch! I zde i tam bolestí jsem
jata a za oba se modlit káže bůh;
však prosba má se v kletbu náhle
mění, můj pláč i vzdechy žalné
hříchem jsou; tak věčně zmítán
duch můj v soužení, ach smrt by
pro mne byla odměnou!**

**Bohové, mou zmírněte strast, nelze
mi tu být v světě dál; marná má
láska, věčný je žal – a naž tu žít,
když padne vlast?**

2. SCÉNA

INTERIÉR VULKÁNOVA CHRÁMU V MEMFIDĚ

(Shůry sestpuje tajemné světlo. Dlouhé sloupoví, ztrácející se v temnotách. Sochy různých božstev. Uprostřed jeviště pokrytého koberci stojí oltář zdobený posvátnými znaky. Ze zlatých trojnožek se vznáší kouř kadidla.)

(Kněží a kněžky, Ramfis u oltáře)

KNĚŽKA

(uvnitř)

Possente, possente Fthà, del mondo
Spirito animator, ah!

**Ó mocný ty Ftha, oživující Duchu
světa!**

KNĚŽKA, KNĚŽKY

Noi t'invochiamo!

Tebe vzýváme!

RAMFIS, KNĚŽÍ

Tu che dal nulla hai tratto
L'onde, la terra, il ciel.
Noi t'invochiamo!

**Ty jenž z nicoty jsi dal povstat
vlnám, zemi, nebi.
Tebe vzýváme!**

KNĚŽKA

Immenso, immenso Fthà, del mondo
Spirito fecondator, ah!

**Ó nesmírný, nesmírný Ftha, světa
Duchu plodivý!**

KNĚŽKA, KNĚŽKY

Noi t'invochiamo!

Tebe vzýváme!

RAMFIS, KNĚŽÍ

Nume che del tuo spirito
Sei figlio e genitor,
Noi t'invochiamo!

**Ty jenž z ducha vlastního jsi synem
i otcem nám,
Tebe vzýváme!**

KNĚŽKA

Fuoco increato, eterno.
Onde ebbe luce il sol, ah!

**Ty, jenž jsi vatry věčné zdroj
a slunce živíš žár**

KNĚŽKA, KNĚŽKY

Noi t'invochiamo!

Tebe vzýváme!

RAMFIS, KNĚŽÍ

Vita dell'universo,
Mito d'eterno amor,
Noi t'invochiam!

**Vesmíru ty žití,
mýte lásky věčné,
Tebe vzýváme**

KNĚŽKY

Immenso Fthà!

Nesmírný Ftha!

RAMFIS, KNĚŽÍ

Noi t'invochiam!

Tebe vzýváme

(Rituální tanec kněžek)

*(Radames je uveden beze zbraní. Zatímco přistupuje k oltáři,
kněžky provádějí rituální tanec a pokrývají mu hlavu stříbrným závojem.)*

KNĚŽKY

Immenso Fthà!

Nesmírný Ftha!

RAMFIS

(k Radamesovi)

Mortal, diletto ai Numi, a te fidate
Son d'Egitto le sorti. Il sacro brando
Dal Dio temprato, per tua man diventi
Ai nemici terror, folgore, morte.

**Smrtelníku, božstvu zvlášť milý,
tobě svěřen úděl Egypta. Posvátný
meč, bohem zocelený, ať rukou
tvou nepřátelům nese hrůzu, blesk,
a zmar.**

KNĚŽÍ

Il sacro brando
Dal Dio temprato, ecc.

**Posvátný meč,
bohem zocelený, atd.**

RAMFIS

... folgore, morte,

Nume, custode e vindice
Di questa sacra terra.
La mano tua distendi
Sovra l'egizio suol.

... blesk, a zmar.

(obrací se k bohům)

**O všemocná ty záštito,
této země posvátné,
vztáhni ruku svou
na zemi egyptskou.**

KNĚŽÍ

Nume, custode e vindice.
Di questa sacra terra, ecc.

**O všemocná ty záštito,
této země posvátné, atd.**

RAMFIS

Nume, custode ed arbitro
Di questa sacra terra, ecc.

**Bože, záštito a soudče
této země posvátné, atd.**

RADAMES

Proteggi tu, difendi.
D'Egitto il sacro suol.

**Chraň, braň
Egypta země posvátné.**

*(Zatímco Radames přijímá posvátnou zbroj,
opětuji kněžky a kněží náboženský hymnus a mystický tanec.)*

KNĚŽKY

Possente Fthà,
Del mondo creator, ah!
Possente Fthà,
Spirito animator,
Spirito fecondator,
Immenso Fthà!

**Ó mocný Ftha,
světa stvořiteli!
Ó mocný Ftha,
Duchu oživovateli,
Duchu plodivý,
Nesmírný Ftha!**

RADAMES

Possente Fthà,
Spirito fecondator,
Tu che dal nulla
Hai tratto il mondo,
Noi t'invochiamo,
Noi t'invochiam,
Immenso Fthà!

**Mocný Ftha,
Duchu plodivý,
Ty, jenž z nicoty
jsi stvořil svět,
Tebe vzýváme, Tebe vzýváme,
nesmírný Ftha!**

RAMFIS

Possente Fthà,
Spirito fecondator,
Tu che dal nulla
Hai tratto il mondo,
Tu che dal nulla hai tratto
L'onde, la terra, il cielo,
Noi t'invochiamo,
Noi t'invochiam.
Immenso Fthà!

**Mocný Ftha,
Duchu plodivý,
Ty, jenž z nicoty
jsi stvořil svět,
Ty, jenž z nicoty
vlny, zemi, nebesa,
Tebe vzýváme, Tebe vzýváme,
nesmírný Ftha!**

KNĚŽÍ

Possente Fthà,
Spirito fecondator,
Tu che dal nulla hai tratto
L'onde, la terra, il cielo,
Noi t'invochiamo,
Noi t'invochiam.
Immenso Fthà!

**Mocný Ftha,
Duchu plodivý,
Ty, jenž z nicoty
vlny, zemi, nebesa
Tebe vzýváme, Tebe vzýváme,
nesmírný Ftha!**

DRUHÉ DĚJSTVÍ

1. SCÉNA

KOMNATA AMNERIDY

(Amneris uprostřed otrokyň, které ji strojí k triumfální slavnosti.)

OTROKYNĚ

Chi mai fra gl'inni e i plausi
Erge alla gloria il vol.
Al par d'un Dio terribile,
Fulgente al par del sol!
Vieni: sul crin ti piovano
Contesti al lauri i fior:
Suonin di gloria i cantici
Coi cantici d'amor.

**Čí chvalo zpěvy znějí,
hle, kdo kráčí tam
v té záři jako války bůh,
jde sám již v slávy chrám?
V svém vavřínovém vínku
též vonné kvítí nes,
ať zní ti píseň lásky
tam ve vítězný ples.**

AMNERIS

*(Ah! Vieni, amor mio, m'inebria,
Fammi beato il cor!)*

**(Ach, pojd' už láska má, opoj mě,
obšťastni srdce mé!)**

OTROKYNĚ

Or dove son le barbare
Orde dello stranier?
Siccome nebbia sparvero
Al soffio del guerrier.
Vieni: di gloria il premio
Raccogli, o vincitor;
T'arrise la vittoria,
T'arriderà l'amor.

**Kde bloudí naší vlasti vrah,
kde jeho tábor, stan?
Vše náš rek rozplašil již
jak vítr do všech stran.
Pojd', raduj se s námi,
ber odměnu si dnes;
tam vítězství ti přálo,
zde lásky zve tě ples.**

AMNERIS

*(Ah! Vieni, amor mio, ravvivami
D'un caro accento ancor!)*

**(Ach, pojd', láska má, oživ mě,
drahým slovem zas!)**

(Tanec malých černých otroků.)

OTROKYNĚ

Vieni: sul crin ti piovano
Contesti ai lauri i fior;
Suonin di gloria i cantici
Coi cantici d'amor.

**V svém vavřínovém vínku
též vonné kvítí nes,
at' zní ti píseň lásky
tam ve vítězný ples.**

AMNERIS

(Ah! vieni, amor mio, m'inebria,
Fammi beato il cor!)
Silenzio! Aida verso noi s'avanza...
Figlia de'vinti, il suo dolor m'è sacro.

**(Ach, pojd' už láska má, opoj mě,
obšťastni srdce mé!)
Tiše! Aida přichází ... Dcero
poražených, svatým mi tvůj bol.**

(Na pokyn Amneridy se otroci vzdáli. Vchází Aida, nesouc korunu).

AMNERIS

Nel rivederla, il dubbio
Atroce in me si desta...
Il misterofatal si squarci alfine!

**Jakmile zřím ji, vždy mne pocit
trapný jímá.
Kéž bych tajemství její pronikla.**

(K Aidě s předstíranou vlídností)

Fu la sorte dell'armi a'tuoi funesta,
Povera Aida! Il lutto
Che ti pesa sul cor teco divido,
lo son l'amica tua...
Tutto da me tu avrai... Vivrai felice!

**Štěstí válečné nepřálo vám,
Aido ubohá! Žal, jenž ti srdce tíží
sdílím, já přítelkyně tvá ...
Ráda vše ti dám, bys šťastnou byla!**

AIDA

Felice esser poss'io
Lungi dal suol natio, qui dove ignota
M'è la sorte del padre e dei fratelli?

**Jak šťastnou já mohu být,
když bez vlasti mám žít,
zde věčně v porobě
Ach, kde dlí otec a kde bratrové?**

AMNERIS

Ben ti compagno! pure hanno un confine
I mali di quaggiù... Sanerà il tempo
Le angosce del tuo core,
E più che il tempo, un Dio possente...
Amore!

**O nelkej více! Jen pomni,
že veškery se končí jednou bol ...
že sám čas ti rány srdce zhojí;
však dřív než čas, Bůh všemocný ...
Láska!**

AIDA

(Amore, amore! Gaudio, tormento,
Soave ebbrezza, ansia crudel!
Ne' tuoi dolori la vita io sento,
Un tuo sorriso mi schiude il ciel.)

**(Lásko, lásko! ty blaho šíříš, svádíš i
v slast i v zoufání nás;
ty peklem žhnoucím mi v srdci víříš,
s úsměvem k nebi mne zvedáš zas.)**

AMNERIS

(hledíc upřeně na Aidu)

(Ah, quel pallore... quel turbamento
Svelan l'arcana febbre d'amor.
D'interrogarla quasi ho sgomento,
Divido l'ansie del suo terror.)

**Jak jí šlehá z očí vzňatých,
hled dlouho ten tajený žár!
I tu v mých ňadrech teskem jatých,
těch různých citů bouří svár.**

(k Aidě)

Ebben: qual nuovo fremito
T'assal, gentil Aida?
I tuoi segreti svelami,
All'amor mio t'affida.
Tra i forti che pugnarono
Della tua patria a danno.
Qualcuno... un dolce affanno
Forse... a te in cor destò?

**Ó, pověz mi Aido drahá,
co tě stále souží?
svěř mi to sladké tajemství,
v něž duše tvá se hrouží.
Kdo asi z našich reků těch, co válčili
tam z vrahem, tvé srdce blahem jal,
je poutem lásky spjal?**

AIDA

Che parli?

O čem mluvíš?

AMNERIS

A tutti barbara
Non si mostrò la sorte
Se in campo il duce impavido
Cadde trafitto a morte...

**Je známo ti, že lid náš
vítězně se vrátil;
žel bohům však vůdce náš
v tom boji život ztratil.**

AIDA

Che mai dicesti! Misera!

Co to pravíš! Ubohá!

AMNERIS

Sì... Radamès da'tuoi
Fu spento...

**Vskutku ... Radamese tvoji
zabili tam v boji.**

AIDA

Misera!

Ubohá!

AMNERIS

E pianger puoi?

A plakat můžeš?

AIDA

Per sempre io piangerò!

Povždy budu lkát!

AMNERIS

Gli Dei t'han vendicata.

Soudem věčných bohů pad.

AIDA

Avversi sempre
A me furo i Numi.

**Mne věčně stíhá krutých bohů
hněv.**

AMNERIS

Trema! In cor ti lessi...
Tu l'ami...

**Před hněvem mým se třes!
Ty ho miluješ ...**

AIDA

Io!

Já! Co pravíš?

AMNERIS

Non mentire!
Un detto ancora e il vero
Saprò. Fissami in volto...
Io t'ingannava... Radamès vive!

**Neklam!
Ted' slovo jen chci ještě říct..!
V můj pohled' zrak;
Já ti lhala ... Radames žije však!**

AIDA

Vive!
Ah, grazie, o Numi!

**Žije!
Ach, díky bohové!**

AMNERIS

E ancor mentir tu speri?
Sì, tu l'ami! Ma l'amo
Anch'io, intendi tu? Son tua rivale,
Figlia dei Faraoni.

**Doufáš, že oklameš mě znovu?
Miluješ ho!
On i mou láskou, rozumíš? Tvou
soupeřkou jsem já, dcera faraónů.**

AIDA

Mia rivale!
Ebben sia pure... Anch'io
Son tal...

**Rivalko má!
Aj věz stejně ... i já
že jsem taková.**

(hrdě se vztyčí)

Ah! Che dissì mai? Pietà, perdono! Ah!
Pietà ti prenda del mio dolor.
É vero, io l'amo d'immenso amor.
Tu sei felice, tu sei possente,
Io vivo solo per questo amor!

**Ach, co jen pravím? Milost,
odpuštění! Ach, soucit měj s mou
bolestí. Je pravda, že stěží co mou
lásku vypoví. Tys šťastná, mocná
v tuto chvíli, však já jen pro tu
lásku žiji!**

AMNERIS

Trema, vil schiava! Spezza il tuo core;
Segnar tua morte può quest'amore;
Del tuo destino arbitra sono,
D'odio e vendetta le furie ho in cor.

**Chvěj se! Otrokyně bídná! Srdce
roztrhni, touto láskou zahráváš si se
smrtí; tvůj osud v rukou mám, žár
nenávisti, pomsty v nitru zažihám.**

AIDA

Tu sei felice, tu sei possente.
Io vivo solo per questo amor!
Pietà ti prenda del mio dolor!

**Tys šťastná, mocná v tuto chvíli,
však já jen pro tu lásku žiji!
Soucit měj s mou bolestí!**

AMNERIS

Trema, vil schiava! Spezza il tuo core;
Del tuo destino arbitra sono,
D'odio e vendetta le furie ho in cor.

**Chvěj se! Otrokyně bídná! Srdce
roztrhni; tvůj osud v rukou mám,
žár nenávisti, pomsty v nitru
zažihám.**

SBOR (*zvenčí*)

Su! del nilo al sacro lido
Sien barriera i nostri petti;
Non echeggi che un sol grido:
Guerra e morte allo stranier!

**Vzhůru! Nilu posvátného břehu
záštitou bud' naše hrud';
Křik jediný at' hřmí:
boj, boj a zmar vetřelci!**

AMNERIS

Alla pompa che s'appresta,
Meco, o schiava, assisterai;
Tu prostrata nella povere,
Io sul trono, accanto al Re.

**Slávu velkolepou, co nadchází,
i tvá přítomnost, otrokyně, provází;
zatímco ty v prachu bídy se klonící,
já na trůně králi po pravici.**

AIDA

Ah pietà! Che più mi resta?
Un deserto è la mia vita;
Viva e regna, il tuo furore
Io tra breve placherò.
Quest'amore che t'irrita
Nella tomba io spegnerò.

**Ach smilování! Co mi zbývá?
Žití mé jen pouští se zdá;
Ty žij a kraluj, hněv tvůj já brzy
utiším. Lásku, co jitřením tobě,
v hrobě uhasím.**

AMNERIS

Vien, mi segui, apprenderai
Se lottar tu puoi con me.

**Pojd', mě následuj a pochopíš,
že marně se mnou zápasíš.**

AIDA

Ah! pietà!
Quest'amor
Nella tomba io spegnerò.
Pietà! pietà!

**Ach smilování!
Tuto lásku, já v hrobě uhasím.
Smilování! Smilování!**

SBOR

Guerra e morte allo stranier!

Boj a zmar vetřelci!

AMNERIS

... e apprenderai
Se lottar tu puoi con me.

**... a pochopíš,
že marně se mnou zápasíš.**

SBOR

Guerra e morte allo stranier!

Boj a zmar vetřelci!

(Amneris odchází).

AIDA

Numi, pietà del mio martir,
Speme non v'ha pel mio dolor!
Numi, pietà del mio soffrir!
Numi, pietà, pietà, pietà!

**Bohové, smilování nad mou trýzní,
marná to láska, věčný můj kšaft,
Bohové, mou zmírněte strast,
smilování, smilování, smilování!**

2. SCÉNA

PŘED THÉBSKÝMI BRANAMI.

(Vpředu skupina s palmami. Napravo Ammonův chrám. Nalevo trůn s purpurovým baldachýnem.. Vzadu triumfální brána. Scéna je plná lidí).

*(Vstupuje král v průvodu ministrů, kněží, důstojníků, nosičů vějířů a zástav, atd.
Následují Amneris s Aidou a otrokyněmi.
Král se usadí na trůnu a Amneris zasedá po jeho levici).*

LID

Gloria all'Egitto, ad Iside
Che il sacro suol protegge!
Al Re che il Delta regge
Inni festosi alziam!
Gloria! Gloria! Gloria!
Gloria al Re!

**Sláva bud' vlasti, božstvu dík,
jež nás v lásce chrání,
a králi Delty svaté
zněj slavný chvalo zpěv.
Sláva! Sláva! Sláva! Sláva Králi!**

ŽENY

S'intrecci il loto al lauro
Sul crin dei vincitori!
Nembo gentil di fiori
Stenda sull'armi un vel.
Danziam, fanciulle egizie,
Le mistiche carole,
Come d'intorno al sole
Danzano gli astri in ciel!

**My lotos dáme k lauru,
tak ověncíme skráně
všech vítězů páně,
jich činům vzdáme čest.
Vy dívky nyní tančete nám
starodávné děje: jak kolem slunce
tančí roj nebeských hvězd!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Della vittoria agl'arbitri
Supremi il guardo ergete;
Grazie agli Dei rendete
Nel fortunato dì.

**Pohled'te k přemocným těm,
co v rukou mají slávu, zmar;
bohům díky vzdejte
v tento šťastný den.**

LID

Come d'intorno al sole
Danzano gli astri in ciel!
Inni festosi alziam al Re,
Alziamo al Re.

**Jak kolem slunce tančí roj
nebeských hvězd! Hymny slávy
pějme králi. Prozpěvujme králi!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Grazie agli Dei rendete
Nel fortunato dì.

**Bohům díky vzdejte
v tento šťastný den.**

(Pochod)

*(Před králem defiluje egyptské vojsko v čele s trubači.
Následují vojenské vozy, zástavy, posvátné nádoby, sochy bohů).*

(Taneční skladba)

(Sbor tanečnic nesoucích poklady poražených)

LID

Vieni, o guerriero vindice,
Vieni a gioir con noi;
Sul passo degli eroi
I lauri, i fior versiam!
Gloria al guerrier, gloria!
Gloria all'Egitto, gloria!

**Pojd', reku mstiteli,
pojd' a radost s námi sdílej;
věnce, květy hrdinům u nohou
svých přijímej! Sláva reku, sláva!
Sláva Egyptu, sláva!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Agli arbitri supremi
Il guardo ergete;
Grazie agli Dei rendete
Nel fortunato dì.

**K soudcům nejvyšším zrak
pozvedněte jen;
Bohům díky vzdejte
v tento šťastný den.**

(Přichází Radames pod baldachýnem neseným dvanácti vojáky)

KRÁL

(sestupuje z trůnu, aby objal Radamese)

Salvator della patria io ti saluto.
Vieni, e mia figlia di sua man ti porga
Il serto trionfale.

**Bud' vítán nám, ty Egypta spáso!
Pojd', a má nejmilejší dcera
tě sama v slávě ověncí.**

(Radames se sklání před Amneris, a ta mu vkládá na hlavu korunu)

Ora, a me chiedi
Quanto più brami. Nulla a te negato
Sarà in tal dì; lo giuro
Per la corona mia, pei sacri Numi.

**A nyní žádej, po čem nejvíc prahne
srdce tvé, věz, že dnes co jen přeješ
si ti dám; to při koruně své
a bozích přísahám**

RADAMES

Concedi in pria che innanzi a te sien tratti
I prigionier.

**Nejdřív dovol, abych předvést ti
mohl zajaté.**

(Mezi strážemi přicházejí etiopští zajatci, poslední Amonasro, v důstojnickém odění)

RAMFIS, KNĚŽÍ

Grazie agli Dei rendete
Nel fortunato dì.

**Bohům díky vzdejte
v tento šťastný den.**

AIDA

Che veggo!... Egli!... Mio padre!

Ach, co to vidím! On! .. Můj otec!

VŠICHNI

Suo padre!

Její otec!

AMNERIS

In poter nostro!

V naší moci!

AIDA

(objímaje otce)

Tu! prigionier!

Ty! Zajatec!!

AMONASRO

(tiše k Aidě)

Non mi tradir!

Nevyzrazuj mě!

KRÁL

(k Amonasrovi)

T'appressa...

Dunque tu sei?...

Přistup blíž.

Jakže, ty jsi ...

AMONASRO

Suo padre. Anch'io pugnai...
Vinti noi fummo, morte invan cercai.
Quest'assisa ch'io vesto vi dica
Che il mio Re, la mia patria ho difeso;
Fu la sorte a nostr'armi nemica,
Tornò vano dei forti l'ardir.
Al mio piè nella polve disteso
Giacque il Re da più colpi trafitto;
Se l'amor della patria è delitto
Siam rei tutti, siam pronti a morir!

Ma tu, Re, tu signore possente,
A costoro ti volgi clemente;
Oggi noi siam percossi dal fato,
Ma doman voi potria il fato colpir.

**Její otec. V tén boj jsem šel – však
my klesli; já marně hledal smrt.
Oděv ten, jejžto nosím, ti praví,
že já pro krále se chopil zbraní.
Nás však osud zlý v neštěstí vhání,
činy udatné tu marné jsou!
Viděl jsem zhynouti tam krále,
jak vraždenou rukou sražen, pad.
Je-li pak sloužiti vlasti nám hanou
snad, já vinu tu svou krví splatím
rád.**

(s prosebným tónem se obrací ke králi)

**Ty však, pane, v své královské výši,
podej těmto své dobroty číši;
dnes my osudem jsme stíháni,
zítra možná vás jeho rána zastaví.**

AIDA

Ma tu, Re, tu signore possente,
A costoro ti volgi clemente, ecc.

**Ty však, pane, v své královské výši,
k těmto obrať dobroty své číši, atd.**

OTROKYNĚ, ZAJATCI

Sì, dai Numi percossi noi siamo,
Tua pietà, tua clemenza imploriamo;
Ah! giammai di soffrir vi sia dato
Ciò che in oggi n'è dato soffrir!

**Nás hněv bohů potrestal přísně,
ó, králi, slyš a zbav nás té tísně;
Ach! Strádat ať vám dáno, není
ať mine vás dnešní naše utrpení.**

AMONASRO

Ah! doman voi potria il fato colpir.

Zítřa možná vás jeho rána zastaví.

RAMFIS, KNĚŽÍ

Struggi, o Re, queste ciurme feroci,
Chiudi il core alle perfide voci;
Fur dai Numi votati alla morte,
Or de'Numi si compia il voler!

**Zjev se všem, ó pane, ve své zlobě,
neslyš ty, co lkají u porobě;
když je samo nebe smrti dává,
vůle bohů děj se pravá!**

AIDA, OTROKYNĚ, ZAJATCI

Pietà!

Smilování!

AIDA

Ma tu, o Re, signor possente,
A costoro ti mostra clemente.

**Ty však, pane, v své královské výši,
těmto ukaž dobroty své číši, atd.**

AMNERIS

(Quali sguardi sovr'essa ha rivolti!
Di qual fiamma balnano i volti!)

**(Změna divná se s ním stala;
jakým plamenem to zrak jeho sálá!)**

KRÁL

Or che fausti ne arridon gli eventi
A costoro mostriamci clementi.

**Nyní, kdy božstvo nás vlídně chrání,
chceme zastavit těch bídných lkaní.**

OTROKYNĚ, ZAJATCI

Tua pietade, tua clemenza imploriamo,
Ah, pietà! pietà!

**K tvému smilování, k dobrotě tvé se
utíkáme, Smilování tvé my žádáme!**

LID

Sacerdoti, gli sdegni placate,
L'umil prece ascoltate.

**Kněží, nenávist svou tište,
pokorných proseb těch slyšte.**

RAMFIS, KNĚŽÍ

A morte! a morte! a morte!
O Re, struggi queste ciurme.

**Na smrt! Na smrt! Na smrt!
Králi, znič tu zběh.**

AMONASRO

Oggi noi siam percossi dal fato,
Voi doman potria il fato colpir.

**Dnes my osudem jsme stíháni,
zítra možná vás jeho rána zastaví.**

RADAMES

(upřeně zahleděn na Aidu)

(Il dolor che in quel volto favella
Al mio sguardo la rende più bella;
Ogni stilla del pianto adorato
Nel mio petto ravviva l'amor.)

**(Milostný zjeve, v tom žalu a stesku
tvůj zrak se skví v ještě krásnějším
lesku; každá slza, pláče prosebného
v hrudi mé živí lásky žáru velikého).**

AMNERIS

(Quali sguardi sovr'essa ha rivolti!
Di qual fiamma balenano i volti!
Ed io sola, avvilita, reietta?
La vendetta mi rugge nel cor.)

**(Změna divná se s ním stala;
jakým plamenem to zrak jeho sálá!
Lásku mou oslyší-li směle –
msta v srdci mém už hlodá).**

AMONASRO

Tua pietà, tua clemenze imploriamo, ecc.

**K tvému smilování, k dobrotě tvé se
utíkáme, atd.**

KRÁL

Or che fausti ne arridon gli eventi
A costoro mostriamci clementi;
La pietà sale ai Numi gradita
E rafferma de'prenci il poter.

**Nyní, kdy božstvo nás vlídně chrání,
chceme zastavit těch bídných lkaní.
Mír jen, soucit je milým v nebi –
a králů povznáší moc na zemi.**

AIDA

Tua pietà imploro...
Oggi noi siam percossi,
Doman voi potria il fato colpir.

**Smilování tvé vzývám s vroucností ..
Dnes my osudem jsme stíháni,
zítra možná vás jeho rána zastaví.**

OTROKYNĚ, ZAJATCI

Pietà, pietà, ah pietà!
Tua clemenza imploriam.
Tua pietade, tua clemenza invociamo.

**Smilování, smilování, smilování!
Tvou dobrotu, vzýváme,
k smilování, dobrotě tvé se utíkáme.**

LID

Sacerdoti, gli sdegni placate.
L'umil prece de'vinti ascoltate;
Pietà!

**Kněží, nenávist svou tište,
pokorných proseb poražených
slyšte. Smilování!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Si compisca dei Numi il voler!
Struggi, o Re, queste ciurme feroci.
Fur dai Numi votati alla morte,
Si compisca de' Numi il voler!

**Vůle bohů děj se pravá!
Králi, znič tu zběř.
Samo nebe je mrti dává,
vůle bohů děj se pravá!**

AIDA

Ma tu, o Re, tu signore possente, ecc.

Ty však, Králi, mocný pane, atd.

RADAMES

(Il dolor la rende più bella;ecc.)

(Žal krásnější ji činí; atd.).

AMONASRO

Ma tu, o Re, tu signore possente, ecc..

Ty však, Králi, mocný pane, atd.

KRÁL

La pietà sale ai Numi gradita, ecc.

Mír jen, soucit je milým v nebi, atd.

OTROKYNĚ, ZAJATCI

Sì, dai Numi percossi noi siamo, ecc.

**Vskutku, dnes my osudem jsme
stíháni, atd.**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Struggi, o Re, queste ciurme feroci, ecc.

Králi, znič tu zběř, atd.

LID

E tu, o Re possente, tu forte,
A clemenza dischiudi il pensier.

**A ty, ó Králi mocný, silný,
Dobrotě mysl otevři.**

AMNERIS

(Ed io sola, avvilita, ecc.)

(Lásku mou oslyší-li směle, atd.).

RADAMES

O Re: pei sacri Numi,
Per lo splendor della tua corona,
Compier giurasti il voto mio.

**Tys mi, velký králi, slíbil
před svým národem i bohy,
že mi splníš každé přání.**

KRÁL

Giurai.

Tak jest.

RADAMES

Ebbene: a te pei prigionieri Etiopi
Vita domando e libertà.

**Svobodu tedy dej etiopským
zajatcům, o to tě prosím králi můj.**

AMNERIS

(Per tutti!)

(Jim všem!)

KNĚŽÍ

Morte ai nemici della patria!

Nepřátelům vlasti, smrt!

LID

Grazia per gli infelici!

Milost pro nešťastníky!

RAMFIS

Ascolta o Re. Tu pure,
Giovine eroe, saggio consiglio ascolta:
Son nemici e prodi sono;
La vendetta hanno nel cor,
Fatti audaci dal perdono
Correranno all'armi ancor!

**Slyš, králi náš. Ty rovněž, mladý
reku, mé rady vážný hlas: jsou to
nepřátelé lítí, zášť jen skrývá jejich
zor; vaše milost zas je vznítí, rázem
probudí v nich pomsty vzdor.**

RADAMES

Spento Amonasro, il re guerrier, non resta
Speranza ai vinti.

**Smrtí Amonasra, válečného krále,
naděje poražených má namále.**

RAMFIS

Almeno, arra di pace e securtà, fra noi
Resti col padre Aida.

**Aspoň co rukojmí pokoje a bezpečí,
budiž držena u nás s otcem Aida.**

Al tuo consiglio io cedo.
Di securtà, di pace un miglior pegno
Or io vo'darvi: Radamès, la patria
Tutto a te deve. D'Amneris la mano
Premio ti sia. Sovra l'Egitto un giorno
Con essa regnerai.

KRÁL

**Podvolím se radě tvé.
Bezpečí a míru toť záruka nejlepší.
Však pevněji založit chci vlasti naší
mír. Radame, otčina ti zavázána.
Ruka Amneris, dcery mé, v odměnu
ti budiž dána. S ní pak jednoho dne
na trůn usedneš země egyptské.**

AMNERIS

(Venga la schiava,
Venga a rapirmi l'amor mio... se l'osa!)

**(Pojď otrokyně, lásku mou se mi
vyrvat snaž Pokud se odhodláš!)**

Gloria all'Egitto, ad Iside.
Che il sacro suol difende,
S'intrecci il loto al lauro
Sul crin del vincitor!

KRÁL, LID

**Sláva bud' vlasti, Isis dík,
jenž v lásce chrání nás,
ať k vavřínu lotos vplétá,
rek náš si ve svůj vlas**

Gloria al clemente Egizio
Che i nostri ceppi ha sciolto.
Che ci ridona ai liberi
Solchi del patrio suol!

OTROKYNĚ, ZAJATCI

**Sláva bud' králi říše té,
jenž pouta naše snímá,
chce šetřit našich životů
nám pak volnost znov otevírá!**

Inni leviamo ad Iside
Che il sacro suol difende!
Preghiam che i fati arridano
Fausti alla patria ognor.

RAMFIS, KNĚŽÍ

**O Isido, tvá chvála zněj,
že nás v lásce chráníš;
vždy naší vlasti spásu dej,
kdys bouřný čas jí vzhází.**

AIDA

(Qual speme omai più restami?
A lui la gloria, il trono,
A me l'oblio... le lacrime
D'un disperato amor.)

**(Co nebohé mi zbývá?!
On v slávě králů se ubírá ..
a já tu v bídě lkám,
že marná láska má.)**

RADAMES

(Davverso Nume il folgore
Sul capo mio discende.
Ah no! d'Egitto il soglio
Non val d'Aida il cor.)

**(Ať raději hněv bohů,
mou hlavu k zemi srazí!
ach ne! ni Egypta trůn,
srdce Aidy nevyváží.)**

AMNERIS

(Dall'inatteso giublio
Inebriata io sono;
Tutti in un dì si compiono
I sogni del mio cor.)

**(Nečekané nadšení
mne v opojení jímá;
Vždyť všechny v jediném dni
srdce mého se plní sny.)**

RAMFIS

Preghiam che i fati arridano
Fausti alla patria ognor.

**Vždy naši vlasti spásu dej,
kdys bouřný čas jí vzchází.**

KRÁL, LID

Gloria... ad Iside!

Sláva .., Isidě!

AMONASRO

(k Aidě)

Fa cor: della tua patria
I lieti eventi aspetta;
Per noi della vendetta
Già prossimo è l'albor.

**Vzchop se! tvé vlasti šťastný osud
kyne znovu; msty naší hodina
již vzchází na obzoru.**

RADAMES

(Qual inattesa folgore su capo mio
discende! Ah! Ah no! d'Egitto il trono
non val d'Aida il cor
/:d'Egitto il suol non val d'Aida il cor:/.

**(Ať raději hněv bohů,
mou hlavu k zemi srazí!
ach ne! ni Egypta trůn,
srdce Aidy nevyváží.)**

AMNERIS

(Tutte in un dì si compiono
Le gioie del mio cor.
Ah! dall'inatteso guadio
Inebriata io sono.)

**(Ó jak mne blaho chvátí,
srdce jímá v nadšení.
Ach! Z nečekané radosti
jsem v opojení).**

AMONASRO

Fa cor: della tua patria
I lieti eventi aspetta; ecc.

**Vzchop se! tvé vlasti šťastný osud
kyne znovu; atd..**

KRÁL, LID

Gloria, all'Egitto! ad Iside, ecc.

Sláva, Egyptu! Isidě!, atd.

RAMFIS, KNĚŽÍ

Inni leviamo ad Iside, ecc.

O Isido, tvá chvála zněj, atd.

AIDA

(A me l'oblio, le lacrime.
Ah! qual speme omai più restami?
A lui la gloria, il trono,
A me l'oblio, le lacrime
D'un disperato amor.)

**(A já tu v bídě lkám,
Ach! Co nebohé mi zbývá?
On v slávě králů se ubírá ..
a já tu v bídě lkám,
že marná láska má.)**

OTROKYNĚ, ZAJATCI

Gloria al clemente Egizio, ecc.

Sláva bud' králi říše té, atd.

TŘETÍ DĚJSTVÍ

BŘEHY NILU

(Mohutné skály mezi nimiž rostou palmy. Na vrcholu skal je Isidin chrám napůl ukrytý ve větvoví. Je hvězdná noc s měsíčním svitem.)

KNĚŽKY, KNĚŽÍ

(v chrámě)

O tu che sei d'Osiride
Madre immortale e sposa,
Diva che i casti palpiti
Desti agli umani in cor,
Soccorri a noi pietosa,
Madre d'immenso amor.

**Ty, jenž Osirida jsi nesmrtelnou
matkou a chotí, bohyní,
jež tužeb ryzích vkládáš v srdce lidí,
pomoz nám, milostivá,
matko lásky, co bezmezná.**

*(Na jedné bárce, co kotví u břehu vystupuje Amneris, Ramfis,
několik zahalených žen a stráže)*

RAMFIS

(k Amneris)

Vieni d'Iside al tempio: all vigilia
Delle tue nozze, invoca
Della Diva il favore. Iside legge
De'mortali nel core; ogni mistero
Degli umani a lei è noto.

**V Isidin chrám vstup o vigílii svatby
své, a vzývej přízeň bohyně.
Isis v srdcích smrtelníků čte,
každé tajemství lidí jí známo je.**

AMNERIS

Sì; io pregherò che Radamès mi doni
Tutto il suo cor, come il mio cor a lui
Sacro è per sempre.

**Ano, já prosit budu, by Radames
mi celé své srdce dal, a to mé, co
navždy mu zasvěceno, k sobě vzal.**

RAMFIS

Andiamo.
Pregherai fino all'alba; io sarò teco.

**Pojd'me. Až do úsvitu se budeš
modlit, já pak s tebou
na modlitbách chci věrně dlít.**

(Všichni vstupují do chrámu)

KNĚŽKY, KNĚŽÍ

Soccorri a noi pietosa,
Madre d'immenso amor.

**Pomoz nám, milostivá,
matko lásky, co bezmezná.**

AIDA

(přichází opatrně)

Qui Radamès verrà!... Che vorrà dirmi?
Io tremo... Ah! se tu vieni
A recarmi, o crudel, l'ultimo addio,
Del Nilo i cupi vortici
Mi daran tomba... e pace forse, e oblio.
O patria mia, mai più ti revedrò!
O cieli azzurri, o dolci aure native,
Dove sereno il nio mattin brillò,
O verdi colli, o profumate rive,
O patria mia, mai più ti revedrò!
O fresche valli, o queto asil beato,
Che un dì promesso dall'amor mi fu;
Or che d'amore il sogno è dileguato,
O patria mia, non ti vedrò mai più!

**Přijde Radames! Co che mi ještě
říct?.. Chvěji se ... Ach! Přijdeš-li
kruté, poslední mi sbohem dát,
pak Nilu temný chřtán mi hrobem,
klidem, zapomněním snad.
Kde jasný blankyt, kde krajů
rodných vůně,
již vánek vál mi v rozechvěnou líc,
kde vábné háje, po nichž srdce
stůně...?**

**Ach, svou vlast krásnou nespatriím
již víc.**

**Ó luhy vábné, kde otcův trůn se
vznášel,
kde lidu mého mi srdce bilo vstříc,
ztraceno vše; i lásky svit mi zašel,
ach svou vlast krásnou nespatriím
již víc.**

(vstupuje Amonasro)

Ciel! mio padre!

Ach běda, můj otec!

AMONASRO

A te grave cagion
M'adduce, Aida. Nulla sfugge al mio
Sguardo. D'amor ti struggi
Per Radamès... ei t'ama... qui lo attendi.
Dei Faraon la figlia è tua rivale...
Razza infame, aborrita e a noi fatale!

**Ztiš se! Mne vede k tobě důvod
vážný. Úzkosti tvé mi dávno známy.
Tvým miláčkem sám Radames;
on přijde sem ještě dnes;
však dcera faraonova ti sokyní ..
Rod zlověstný, zpupný nám osudný!**

AIDA

E in suo potere io sto! Io, d'Amonasro
Figlia!

**A v její moci dlím i já, dcera
Amonasrova!**

AMONASRO

In poter di lei! No!... se lo brami
La possente rival tu vincerai,
E patria, e trono, e amor, tutto tu avrai.
Rivedrai le foreste imbalsamate,
Le fresche valli, i nostri templi d'or.

**V moci její! Ne! ... chceš-li mocnou
sokyni svou dokážeš porazit. Pak
vlast, trůn i lásku, to vše budeš mít.
Zas uzříš rodných hájů,
luhy vábné, zlato našich chrámů.**

AIDA

Rivedrò le foreste imbalsamate,
Le fresche valli, i nostri templi d'or.

**Zas uzřím rodných hájů,
luhy vábné, zlato našich chrámů.**

AMONASRO

Sposa felice a lui che amasti tanto,
Tripudii immensi ivi potrai gioir.

**Šťastnou nevěstou, jehož jsi
milovala tak, a slasti neskonalé
tam můžeš požívat.**

AIDA

Un giorno solo di `si dolce incanto,
Un'ora, un'ora di tal gioia, e poi morir!

**Jen pouhý den tak žádoucího štěstí,
hodinu, jen hodinu té radosti,
a pak skonat ve štěstí!**

AMONASRO

Pur rammenti che a noi l'Egizio immite,
Le case, i templi, e l'are profanò,
Trasse in ceppi le vergini rapite;
Madri, vecchi, fanciulli ei trucidò.

**Pomni jen, jak Egypt'an ten krutý,
se k tvému rodnému kraji zachoval,
děv našich výkvět odvedl si sem,
matky v zoufání, starce i dítky sklál.**

AIDA

Ah! ben rammento quegl'infausti giorni!
Rammento i lutti che il mio cor soffrì.
Deh! fate, o Numi, che per soi ritorni
L'alba invocata de'sereni di.

**Ach, v mysli mám ty děsné hrůzy
chvíle a znovu cítím zármutek ten
zlý. Ó kéž dojdem žádoucího cíle,
úsvitu co vrátí mír do našich dní.**

AMONASRO

Rammenta...
Non fia che tardi. In armi ora si desta
Il popol nostro, tutto è pronto già.
Vittoria avrem... Solo a saper mi resta.
Qual sentier il nemico seguirà.

**Povstanem v brzku zas, svou
pomstíme hanu, náš celý národ
chvátá v nový boj a vítěz bude,
zvíme-li včas stranu, kudy vpadnout
míni nepřátelský voj.**

AIDA

Chi scoprirlo potria? Chi mai?

Kdo by to mohl zvědět? Kdo jen?

AMONASRO

Tu stessa!

Ty sama!

AIDA

Io!

Já?!

AMONASRO

Radamès so che qui attendi... Ei t'ama...
Ei conduce gli Egizi... Intendi?...

**Vím, že tu kvůli Radamesi dlíš.
Miluje tě. On v čele Egypt'anů...
Rozumíš?**

AIDA

Orrore!
Che mi consigli tu? No! no! giammai!

**Hrůza! Co mi radíš ty?
Ne! Ne! Nikdy!**

AMONASRO

(zaníceně)

Su, dunque! sorgete,
Egizie coorti!
Col fuoco struggete
Le nostre città.
Spargete il terrore.
Le stragi, la morte...
Al vostro fuore
Più freno non v'ha.

**Vzhůru tedy! povstaňte
egyptské vy hordy!
a v záhubu strhněte
nebohou vlast;
jen dál hrůzy šířte,
vraždy, smrt – vám nikdo
odpor nemůže klást.**

AIDA

Ah padre! padre!...

Ach, otče! otče!

AMONASRO

Mia figlia ti chiami!

Mou dcerou se zveš?

AIDA

Pietà! Pietà! Pietà!

Probůh, co díš? Popatř na žal můj!

AMONASRO

Flutti di sangue scorrono
Sulle città dei vinti.
Vedi? Dai negri vortici
Si levano gli estinti.
Ti additan essi e gridano:
Per te la patria muor!

**Z měst poražených proudy krve
stékají; vidíš, jak z chřtánů
temných se stíny mrtvých vzdouvají
a kletbu strašnou volají:
kvůli tobě hyne vlast!**

AIDA

Pietà! Pietà! Pietà!

Probůh, co díš? Popatř na žal můj!

AMONASRO

Una larva orribile
Fra l'ombre a noi s'affaccia.
Trema! le scarne braccia...

**Hle, jak zjev ten hrozivý
blíží se k nám sem z davu
chvěj se! – náruči vyzáblá**

AIDA

Ah!

Ach!

AMONASRO

Sul capo tuo levò...

Na hlavu tvou svolává ...

AIDA

Padre!

Otče!

AMONASRO

Tua madre ell'è...

Tvou matkou ona je

AIDA

Ah!

Ach!

AMONASRO

... ravvisala...

..poznej ji ...

AIDA

No!

Ne!

AMONASRO

Ti maledice...

Proklíná tě

AIDA

(s nejzažší hrůzou)

Ah no! ah no!
Padre, pietà! pietà!

**Ach ne! Ach ne!
Otče slituj, slituj se!**

AMONASRO

(ji odstrčí)

Non sei mia figlia!
Dei Faraoni tu sei la schiava!

**Nejsi dcera má,
ale otrokyně faraonova!**

AIDA

Ah! Pietà, pietà! pietà!
Padre, a costoro schiava non sono...
Non maledirmi... non imprearmi;
Ancor tua figlia potrai chiamarmi,
Della mia patria degna sarò.

**Ach! Smilování! Smilování!
Otče, těmto neotročím já ...
nezlořeč mi ... neproklínej,
svou dcerou mě zas nazývej,
co vlasti své vše v obět' dá.**

AMONASRO

Pensa che un popolo, vinto, straziato,
Per te soltanto risorger può...

**Věz, že lid pokořený, zdrcený,
jen díky tobě povstat může spasený.**

AIDA

O patria! o patria, quanto mi costi!

Ó vlasti! vlasti, nevíš, jak těžko mi!

AMONASRO

Coraggia! ei giunge... là tutto udrò.

**Jen vzmuž se! Už přichází... tady
vše uslyším. (*Ukryje se v palmoví*).**

RADAMES

(vcházeje)

Pur ti riveggo, mia dolce Aida...

Drahá Aido, tys věčně má.

AIDA

T'arresta, vanne... che speri ancor?

Stůj, vzdal se ... v co ještě doufáš?

RADAMES

A te d'appresso l'amor mi guida.

Láska k tobě mi vůdkyní.

AIDA

Te i riti attendono d'um altro amor.
D'Amneris sposo...

**Jiné lásky rituály čekají tě tu.
Amneridin ženichu ...**

RADAMES

Che parli mai?
Te sola, Aida, te deggia amar.
Gli Dei m'ascoltano, tu mia sarai.

**O čem tom mluví? Ty jediná, Aido,
jsi hodna lásky mé. Ty budeš mou,
jak slyší mě bohové.**

AIDA

D'uno spergiuo non ti macchiar!
Prode t'amai, non t'amerei spergiuo.

**Lží neposkvrňuj úst svých víc!
Co reka jsem tě milovala, jako lháře
však nikoliv**

RADAMES

Dell'amor mio dubiti, Aida?

O lásce mé, Aido, pochybuješ?

AIDA

E come
Speri sottrarti d'Amneris ai vezzi,
Del Re Al voler, del tuo popolo ai voti,
Dei Sacerdoti all'ira?

**Jak jen se vymaníš
ze síti svůdné Amneris,
z vůle krále, lidu přání,
a kněží proklínání?**

RADAMES

Odimi, Aida.
Nel friero anelito di nuova guerra
Il suolo Etiope si ridestò;
I tuoi già invadono la nostra terra,
Io degli Egizi duce sarò.
Fra il suon, fra i plausi della vittoria,
Al Re mi prostro, gli svelo il cor;
Sarai tu il serto della mia gloria,
Vivrem beati d'eterno amore.

**Slyš mne, Aido!
Statný etiopský král tam v čele
svých, k novému boji je odhodlán;
na zemi naši již útok strojí,
já v čele stanu egyptských.
Však naše až vítězné zaznějí zpěvy,
své srdce králi odhalím sám,
ty slávy mé vavřínem,
láskou věčnou pak žít budem.**

AIDA

Nè d'Amneris paventi
Il vindice furor? La sua vendetta
Come folgor tremenda,
Cadrà su me, sul padre mio, su tutti.

**Ty nebojíš se žáru Amneridiny
msty? Jak strašný blesk
padne na mě, mého otce,
a na všechny.**

RADAMES

Io vi difendo.

Já vás ochráním.

AIDA

Invan, tu nol potresti.
Pur... se tu ami... ancor s'apre una via
Di scampo a noi...

**Vše to, věř mi, se marným zdá.
Však chceš-li mým být, pak zbývá
nám cesta jediná.**

RADAMES

Quale?

Jaká?

AIDA

Fuggir...

Uprchnout ...

RADAMES

Fuggire!

Uprchnout!

Fuggiam gli ardori inospiti
Di queste lande ignude;
Una novella patria
Al nostro amor si schiude.
Là... tra foreste vergini
Di fiori profumate,
In estasi beate
La terra scorderem.

AIDA

**Prchnout v dál, z té země prokleté,
tam vejdem v kraje, kde v nové
vlasti září nám, lásky věčné ráje ...
Tam v panenských hájů zátiší
o štěstí budem snít, jen sobě budem
žít, žal minulý nám snem ... jen
lásky žár, lásky žár v tom ráji
blaženém.**

Sovra una terra estrania
Teco fuggir dovrei!
Abbandonar la patria,
L'are dei nostri Dei!
Il suol dov'io raccolsi
Di gloria i primi allori,
Il ciel dei nostri amori
Come scordar potrem?

RADAMES

**Tam v dál s tebou prchnout mám,
v ten širý, cizí kraj! Vlast rodnou
opustit, oltáře našich bohů?
Rodnou hroudu, co prvními vínky
slávy zdobila mou skrář,
nebe našich lásek,
to vše já zapomenout mám?**

Là... tra foreste vergini, ecc.

AIDA

Tam.. v panenských hájů zátiší, atd.

Il ciel dei nostri amori
Come scordar potrem?
Il ciel dei nostri amori
Come scordar potrem?

RADAMES

**Nebe našich lásek,
to vše já zapomenout mám?
Nebe našich lásek,
to vše já zapomenout mám?**

Sotto il mio ciel, più libero
L'amor ne fia concesso;
Ivi nel tempio istesso
Gli stessi Numi avrem.
Fuggiam, fuggiam...

AIDA

**Pod nebem mým, lásky svobodnější
nám bude dáno žít; tam v stejných
chrámech tytéž bohy budem ctít.
Prchněme, prchněme...**

Abbandonar la patria
L'are dei nostri Dei!
Il ciel dei nostri amori
Come scordar potrem?

RADAMES

**Vlast rodnou opustit,
oltáře našich bohů?
Nebe našich lásek,
to vše já zapomenout mám?**

Aida!

RADAMES

(váhající)

Aido!

Tu non m'ami... Va!

AIDA

Ty mě nemiluješ ... Běž!

Non t'amo!

RADAMES

Já že tě nemiluji!

Va!

AIDA

Běž!

Mortal giammai n'e Dio
Arse d'amor al par del mio possente.

RADAMES

**Žádný země syn ni bůh tou láskou
nehořel, co chovám v srdci svém.**

Va... va... t'attende all'ara
Amneris...

AIDA

**Běž ... běž ... tam před oltářem
tě čeká Amneris ...**

No! Giammai!

RADAMES

Ne! Nikdy!

Giammai, dicesti?
Allor piombi la scure
Su me, sul padre mio...

AIDA

**Nikdy, říkáš?
Však na mne i otce mého
zhoubu sprádáš ...**

RADAMES

Ah no! Fuggiamo!
Sì, fuggiam da queste mura,
Al deserto insiem fuggiamo;
Qui sol regna la sventura,
Là si schiude un ciel d'amor,
I deserti interminati
A noi talamo saranno,
Su noi gli astri brilleranno
Di più limpido fulgor.

**Ach ne! Prchněme!
Ano, pryč jen z těchto zdí,
utečme spolu do pouští.
Tady vládne jen neštěstí,
tam nebe lásky otevírá náruč svou,
pouště nekonečné svatební nám
komnatou, hvězd jasných svit nás
bude provázet v ryzosti,
co nepoznal ji svět.**

AIDA

Nella terra avventurata
De' miei padri, il ciel ne attende;
Ivi l'aura è imbalsamata,
Ivi il suolo è aromi e fior.
Fresche valli e verdi prati
A noi talamo saranno,
Su noi gli astri brilleranno
Di più limpido fulgor.

**V zemi štěstím zalité,
zve nebe nás otců mých;
Tam vavřín vonný,
tam země vůní, květů.
Vábné háje a luhy v zeleni,
svatební nám komnatou, hvězd
jasných svit nás bude provázet
v ryzosti, co nepoznal ji svět.**

AIDA A RADAMES

Vieni meco, insiem fuggiamo
Questa terra di dolore.
Vieni meco t'amo, t'amo!
A noi duce fia l'amor.

**Pojď se mnou, prchnem spolu,
z této země bolu.
Pojď se mnou, miluji tě, miluji!
Láska budiž naší vůdkyní!**

(Rychle odcházejí)

AIDA

(se náhle zastaví)

Ma dimmi; per qual via
Eviterem le sciere
Degli armati?

**Ale kudy, řekni mi;
vyhneme se strážím ve zbroji?**

RADAMES

Il sentier scelto dai nostri
A piombar sul nemico fia deserto
Fino a domani.

**Stezka ta, co naši zvolili, by na ní
nepřítele zdrtili, až do úsvitu volná.**

AIDA

E quel sentier?

A kudy vede stezka ta?

RADAMES

Le gole Di Napata...

Roklinami Napata.

(vystupuje Amonasro)

AMONASRO

Di Napata le gole!
Ivi saranno i miei.

**V napatských roklinách!
Tam své budu mít**

RADAMES

Oh! chi ci ascolta?

Ach! Kdo nám to naslouchal?

AMONASRO

D'Aida il padre e degli Etiopi il Re.

Aidin otec a etiopských král.

RADAMES

Tu!... Amonasro!... tu!... il Re?...
Numi! che dissi?
No!... non è ver!... no!... sogno... delirio è
questo...

**Ty! ... Amonasro! ... ty! .. Král?
Bohové, co já to vyřkl jen? Ne! .. to
nemůže být pravda! .. Ne! ...
delírium, to sen!**

AIDA

Ah no! ti calma, ascoltami...

Ach ne! Uklidni se, poslouvej ...

AMONASRO

A te l'amor d'Aida...

Tobě patří lásky Aidina...

AIDA

All'amor mio t'affida.

Věř lásce mé.

AMONASRO

Un soglio innalzerà!

Ty usedneš na můj trůn!

RADAMES

Io son disonorato!
Per te tradii la patria!

**Jsem zneuctěn!
Kvůli tobě já vlast zradil jsem!**

AIDA

Ti calma!

Uklidni se!

AMONASRO

No: tu non sei colpevole,
Era voler del fato.

**Ne: není vinou tvouj,
co pouhá náhoda si strojí.**

RADAMES

Io son disonorato!

Jsem zneuctěn!

AIDA

Ah no!

Ach ne!

AMONASRO

No!

Ne!

RADAMES

Per te tradii la patria!

Kvůli tobě já vlast zradil jsem!

AMONASRO

No: tu non sei colpevole.

Ne: není vinou tvouj.

AIDA

Ti calma!

Uklidni se!

AMONASRO

Vien: oltre il Nil ne attendono
I prodi a noi devoti.
Là del tuo core i voti
Coronerà l'amor.
Vieni, vieni, vieni.

**Pojd': za Nilem nás vyhlízejí
reků věrných voje.
Tam čím žhne srdce tvoje
láska korunuje.
Pojd', pojd', pojd'. (*táhne Radamese*)**

(Amneris, Ramfis, kněží a stráže vycházejí z chrámu)

AMNERIS

Traditor!

Zrádce!

AIDA

La mia rival!

Má sokyně!

AMONASRO *(s dýkou v ruce se vrhne na Amneris)*

L'opra mia a strugger vieni!

Dílo mé zničit přicházíš!

Muori!...

Zemři! ...

RADAMES *(mu zadrží ruku)*

Arresta, insano!...

Zadrž, bláznivý! ...

AMONASRO

Oh rabbia!

Kletba vám!

RAMFIS

Guardie, olà!

Stráže, rychle sem!

RADAMES *(k Aidě a Amonasrovi)*

Presto! fuggite!

Honem! Prchněte!

AMONASRO *(táhne Aidu)*

Vieni, o figlia!

Pojd', dcero!

RADAMES *(k strážím)*

L'inseguite!

Za nimi!

RADAMES *(k Ramfisovi)*

Sacerdote, io resto a te.

Já s tebou zůstanu, kněže.

ČTVRTÉ DĚJSTVÍ

1. SCÉNA

SÍŇ KRÁLOVSKÉHO PALÁCE

(Nalevo velká brána, vedoucí do podzemní soudní síně.

Vpravo vchod do radamova vězení)

AMNERIS

L'abborrita rivale a me sfuggia...
Dai Sacerdoti Radamès attende
Dei traditor la pena.-Traditore
Egli non è... Pur rivelò di guerra
L'alto segreto... egli fuggir volea...
Con lei fuggire... Traditori tutti!
A morte! A morte!... Oh! che mai parlo? Io
l'amo,
Io l'amo sempre... Disperato, insano
È quest'amor che la mia vita strugge.
Oh! s'ei potesse amarmi!
Vorrei salvarlo. E come?
Si tenti! Guardie: Radamès qui venga.
Già i Sacerdoti adunansi
Arbitri del tuo fato;
Pur dell'accusa orribile
Scolparti ancor t'è dato;
Ti scolpa e la tua grazia Io pregherò dal
trono,
E nunzia di perdono,
Di vita te sarò.

**Sokyně zrádná nám přece prchla ..
A kněží nad Radamem vyřknou
ortel, trest stihne ho, zrádce.
Ach, on sotva zrádcem je ...
i když vojenské zradil veletaje..
Prchnout chtěl ... s ní utéci ..
Všichni zrádcové! Na smrt! Na
smrt! .. Ach, co to dím? Já miluji
ho, povždy miluji ... Zoufalá,
bláznivá ta láska můj život ničí.
Ach! Kéž on by mě tak miloval!
Zachránit jej chci! Ale jak?
Pokusím se! Strážce: at' sem přijde
Radames.**

(Radames je přiváděn strážemi.)
**Kněží se už shromáždili, by úděl
tvůj posoudili. Nehledě na žalobu
strašlivou, ještě zprostit se jí můžeš.
Jen obhaj se a doufat smíš,
že král po pravdě zřejmé
na intervenci mou o milost, zlou
vinu z tebe sejme. Já budu poslem
odpuštění a žití tvého, to věz.**

RADAMES

Di mie discolpe i giudici
Mai non urdan l'accento;
Dinanzi ai Numi, agl'uomini,
N'e vi, n'e reo mi sento.
Profferse il labbro incauto
Fatal segreto, è vero,
Ma puro il mio pensiero
E l'onor mio restò.

**At' hájím čin svůj jakkoli,
má záhuba je jistá;
ač před bohy tu přísahám,
že duše má je čistá.
Věř, tajemství to zhoubné jen
náhoda mi vzala; však v mém srdci
stálá čest bez poskvrnny přetrvává.**

AMNERIS

Salvati dunque e scolpati.

Zachraň se tedy a viny se zbav.

RADAMES

No.

Ne.

AMNERIS

Tu morrai.

Zemřeš.

RADAMES

La vita
Aborro; d'ogni gaudio
La fante inaridita,
Svanita ogni speranza,
Sol bramo di morir.

**Tot' má je touha,
vždyť žití klam a nejistota pouhá;
veškerá naděje mi nicotou,
smrt jedinou touhou mou.**

AMNERIS

Morire! Ah, tu dei vivere!
Sì, all'amor mio vivrai;
Per te le angosce orribili
Di morte io già provai;
T'amai... soffersi tanto...
Vegliai le notti in pianto...
E patria, e trono, e vita
Tutto darei per te.

**Ty zemřít? Ne, já chci, abys žil
a přál mi lásky přízeň;
vždyť za tě prožila jsem již tu
děsnou smrti trýzeň.
Věz, žár mé lásky k tobě nezhasne
ni v hrobě! I vlast, trůn i život sám,
to vše já za tě dám.**

RADAMES

Per essa anch'io la patria
E l'onor mio tradia...

**Já též vlast za ni vsadil,
i čest svou pro ni jsem zradil...**

AMNERIS

Di lei non più!

O ní už ani slovo!

RADAMES

L'infamia
M'attende e vuoi ch'io viva?
Misero appien mi festi,
Aida a me togliesti,
Spenta l'hai forse e in dono
Offri la vita a me?

**Čeká mne hanba – a chceš abych
žil? Jen cos nešťastným mne
učinila, Aidu mi odvrátila,
snad jsi i zahubila
a život mi v dar nabízíš?**

Io, di sua morte origine!
No! Vive Aida!

AMNERIS

**Já že bych ji snad zahubila?
Ne! Aida žije!**

Vive!

RADAMES

Žije!

Nei disperato anelito
Dell'orde fuggitive
Sol cadde il padre.

AMNERIS

**V zoufalém útěku,
tam strážím do rukou
jen její otec pad.**

Ed ella?

RADAMES

A ona?

Sparve, nè più novella
S'ebbe...

AMNERIS

Zmizela beze stop ...

Gli Dei l'adducano
Salva alle patrie mura,
E ignori la sventura
Di chi per lei morrà!

RADAMES

**Kéž v rodném ji kraji,
to dobré nebe chrání,
by netušila ani,
kdo na smrt půjde za ni.**

Ma, s'io ti salvo, giurami
Che più non la vedrai.

AMNERIS

**Však pokud zachráním tě,
přísáhej, že jí více nespatriš.**

Nol posso!

RADAMES

To nemohu!

A lei rinunzia
Per sempre... e tu vivrai!

AMNERIS

**Navždy se jí zřekni ..
a budeš žít!**

RADAMES

Nol posso!

To nemohu!

AMNERIS

Ancor una volta:
A lei rinunzia.

**Ještě jednou:
zřekni se jí.**

RADAMES

É vano.

To je marné.

AMNERIS

Morir vuoi dunque, insano?

Chceš tedy zemřít, pošetilý?

RADAMES

Pronto a morir son già!

Na smrt jsem již připraven.

AMNERIS

Chi ti salva, sciagurato,
Dalla sorte che t'aspetta?
In furore hai tu cangiato
Un amor ch'egual non ha.
De' miei pianti la vendetta
Or dal ciel si compirà.

**Kdo tě zachrání, ty bídný,
nyní před tak jistou smrtí?
V hněv a nenávisť jsi změnil
rázem všecku lásku mou.
Nebe samo pomstít musí
takovou strast a trýzeň zlou!**

RADAMES

É la morte un ben supremo
Se per lei morir m'è dato;
Nel subir l'estremo fato
Gaudii immensi il cor avrà;
L'ira umana più non temo,
Temo sol la tua pietà.

**Smrt nejvyšším mi blahem
pro ni mohu-li mřít;
radost nesmírnou v srdci budu mít,
že úděl nejzažší mohu podstoupit.
Netrápí mě lidská zloba
mne leká jen milost tvá.**

AMNERIS

Ah! chi ti salva?
De' miei pianti la vendetta
Or dal ciel si compirà.

**Ach! Kdo tě zachrání?
Nebe samo pomstít musí
takovou strast a trýzeň zlou!**

(Radames odchází obklopen strážemi. Amneris zoufale klesá do křesla)

AMNERIS

Ohimè!... morir mi sento! Oh! chi lo salva?
E in poter di costoro
Io stessa lo gettai! Ora a te impreco.
Atroce gelosia, che la sua morte
E il lutto eterno del mio cor segnasti!

Ecco i fatali,
Gl'inesorati ministri di morte!
Oh! ch'io non vegga quelle bianche larve!

E in poter di costoro
Io stessa lo gettai!

**Ach, smrt již cítím v hrudi
– kdo jej zachrání? Já sama mu
smrt vyměřila! Ó žárlivosti, budiž
prokletá, žes smrt jeho zavinila,
i věčný srdce mého žal.**

*(Obrací se a vidí kněze jak přecházejí
jeviště, aby sestoupili do podzemí)*

**Hle, co tu vidím? Děsní sluhové
smrti! Zrak můj nech nikdy
nespatřil by těch bílých příšer zjev!**

(dlaněmi si zakrývá tvář)

Já sama uvrhla ho v jejich moc!

RAMFIS, KNĚŽÍ *(v podzemí)*

Spirito del Nume, sopra noi discendi!
Ne avviva al raggio dell'eterna luce;
Pel labbro nostro tua giustizia apprendi.

**Duchu božstva, sestup na nás,
paprsek jasu věčnosti nám dej
rtem naším soud svůj provolej.**

AMNERIS

Numi, pietà del mio straziato core.
Egli è innocente, lo salvate, o Numi!
Disperato, tremendo è il mio dolore!

*(Radames, obklopen strážemi, přechází scénou a sestupuje do podzemí.
Když jej Amneris spatří, propuká v zoufalý křik)*

**Bohové, smilování pro mé vroucí
lkání, on viny prost, zachraňte jej!
Krutý bol můj k uzoufání!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Spirito del Nume, sopra noi discendi!

Duchu božstva, sestup na nás!

AMNERIS

Oh! chi lo salva!
Mi sento morir! Ohimè!

**Ach, smrt již cítím v hrudi
– kdo jej zachrání?**

RAMFIS

Radamès! Radamès! Radamès! Tu rivelasti
Della patria i segreti allo straniero!
Discolpati.

**Radame! Radame! Radame! Tys
vlasti nepřítelům odhalil tajemství!
Obhaj se.**

KNĚŽÍ

Discolpati.

Obhaj se.

RAMFIS

Egli tace.

On mlčí.

RAMFIS, KNĚŽÍ

Traditor!

Zrádce!

AMNERIS

Ah, pietà! Egli è innocente! Numi, pietà!

**Smilování! On nevinný!
Bohové, smilování!**

RAMFIS

Radamès! Radamès! Radamès! Tu
disertasti
Dal campo il dì che precedea la pugna.
Discolpati.

**Radame! Radame! Radame! Tys
z pole prchl den předtím, než
začala se řež. Obhaj se!**

KNĚŽÍ

Discolpati.

Obhaj se.

RAMFIS

Egli tace.

On mlčí.

RAMFIS, KNĚŽÍ

Traditor!

Zrádce!

AMNERIS

Ah, pietà! Ah! lo salvate! Numi, pietà!

Smilování! Bohové, smilování!

RAMFIS

Radamès! Radamès! Radamès! Tu fè
violasti
Alla patria spergiuo, al Re, all'onore.
Discolpati.

**Radame! Radame! Radame!
Tys porušil přísahu vlasti, králi, cti.
Obhaj se.**

KNĚŽÍ

Discolpati.

Obhaj se.

RAMFIS

Egli tace.

On mlčí.

RAMFIS, KNĚŽÍ

Traditor!

Zrádce!

AMNERIS

Ah, pietà! Ah! lo salvate! Numi, pietà!

Smilování! Bohové, smilování!

RAMFIS, KNĚŽÍ

Radamès, è deciso il tuo fato;
Degli infami la morte tu avrai;
Sotto l'ara del Nume sdegnato
A te vivo fia schiuso l'avel.

**Radame, úděl tvůj je zpečetěn;
za zločin tvůj trest smrti jen;
pod oltář boha, co rozhořčen
zaživa budeš v hrob svůj zazeděn.**

AMNERIS

A lui vivo la tomba... Oh, gl'infami!
N'e di sangue son paghi giammai...
E si chiaman ministri del ciel!

**Zaživa pohřběn ...? Ó, vy krutí,
věčně prahnete jen po krvi,
a to zvete se sluhové nebeští!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Traditor! Traditor! Traditor!

Zrádce! Zrádce! Zrádce!

AMNERIS (*napadaje soudce vycházející z podzemí*)

Sacerdoti: compiste un delitto!
Tigri infami di sangue assetate,
Voi la terra ed i Numi oltraggiate...
Voi punite chi colpe non ha!

**Kněží: vy zločinu se dopouštíte!
Po krvi prahnete, jak šelmy lačné
vlast, bohy, vy urážíte,
toho, jenž bez viny, trestajíce.**

RAMFIS

É traditor!

Je to zrádce!

KNĚŽÍ

É traditor!

Je to zrádce!

RAMFIS, KNĚŽÍ

Morrà!

Zemře!

AMNERIS (*k Ramfisovi*)

Sacerdote: quest'uomo che uccidi.
Tu lo sai, da me un giorno fu amato.
L'anatema d'un core straziato
Col suo sangue su te ricadrà!

**Kněže: muže tohoto, jenž zabíjíš.
Jednoho dne já milovala, jak víš.
Kletbu srdce zdrcené,
za jeho krev svolává na tebe.**

RAMFIS

É traditor!

Je to zrádce!

KNĚŽÍ

É traditor!

Je to zrádce!

RAMFIS, KNĚŽÍ

Morrà!

Zemře!

AMNERIS

Voi la terra ed i Numi oltraggiate,
Voi punite chi colpe non ha.
Ah no, non è traditor, pietà!

**Vlast, bohy, vy urážíte,
toho, jenž bez viny, trestajíce.
Ach ne, smilování, on není zrádce!**

RAMFIS, KNĚŽÍ

Morrà! É traditor!

Morrà!

Traditor! Traditor! Traditor!

Zemře! Je to zrádce! Zemře!

(Pomalu odchází)

Zrádce! Zrádce! Zrádce!

AMNERIS

Empia razza! Anatema su voi!
La vendetta del ciel scenderà!
Anatema su voi!

**Raso bídná! Budiž prokleta!
Na tě at' dopadne nebes msta!
Na vás prokletí!**

2. SCÉNA

INTERIÉR VULKÁNOVA CHRÁMU A RADAMESŮV HROB

(Scéna rozdělena na dvě patra Horní představuje interiér chrámu zářící zlatem a světlem, dolní patro pak podzemí. Dlouhá řada arkád se ztrácí v temnotě.

Kolosální sochy Osiris se zkříženýma rukama podpírají klenební sloupy.

Radames je v podzemí na stupních schodiště po němž sestoupil.

(Nahoře dva kněží chystající se uzavřít vstup do podzemí.))

RADAMES

La fatal pietra sovra me si chiuse...
Ecco la tomba mia. Del dì la luce
Più non vedrò... Non revedrò più Aida.
Aida, ove sei tu? Possa tu almeno
Viver felice e la mia sorte orrenda
Sempre ignorar! Qual gemito!... Una
larva...
Una vision... No! forma umana è questa.
Ciel! Aida!

**Zapadne nade mnou již kámen
osudný, zde můj mne vítá hrob; a
světla slunce již nezřím víc .. Už
nespatřím Aidu. Aido, kde jsi? Kéž
bys aspoň ty šťastně mohla žít a na
můj osud strašný navždy zapomenět!
Jaké lkání! ... Jakýs zjev ... Vidina
... Ne! Toť zemský bytost. Ache
nebesa! Aida!**

AIDA

Son io.

Jsem to já.

RADAMES

Tu... in questa tomba!

Ty ... v tomto hrobě!

AIDA

Presago il core della tua condanna,
In questa tomba che per te s'apriva
Io penetrai furtiva...
E qui lontana da ogni umano sguardo
Nelle tue braccia desiai morire.

**Já tušíc v srdci tvé odsouzení,
v hrob tobě chystaný já rozhodla
se tajně vjíít. A zde, daleko před
závistným pohledem lidským
v tvém náručí toužím zemřít.**

RADAMES

Morir! sì pura e bella!
Morir per me d'amore...
Degli anni tuoi nel fiore
Fuggir la vita!
T'avea il cielo per l'amor creata,
Ed io t'uccido per averti amata!
No, non morrai!
Troppo t'amai!
Troppo sei bella!

**Chceš zemřít! Tak mladá, krásná,
zde se mnou ach z lásky vroucí, kdy
žije srdce žhoucí nejspanilejší sen!
Tě nebe utvořilo k lásky blahu, já
však tě bídný vedu v smrti dráhu!
Ne ještě smrt ... jsi příliš krásná,
příliš spanilá!**

AIDA

(zasněně)

Vedi?... di morte l'angelo
Radiante a noi s'appressa,
Ne adduce eterni gaudii
Sovra i suoi vanni d'or.
Già veggo il ciel dischiudersi,
Ivi ogni affanno cessa,
Ivi comincia l'estasi
D'un immortale amor.

**Hle, viz tam anděl smrti již,
k nám z rajské dáli slétá,
na zlatých křídlech vznese nás
v tu blaženosti říš.
Již brána nebes se nám otvírá,
tam minou strastí světa vrásky,
tam začíná extaze nesmrtelné lásky.**

KNĚŽKY *(nahore v chrámě)*

Immenso Fthà, del mondo
Spirito animator...

**Ó nesmírný Ftha, oživující Duchu
světa!**

KNĚŽÍ *(nahore v chrámě)*

Ah!

Ach!

AIDA

Triste canto!

Smutná píseň!

RADAMES

Il tripudio dei Sacerdoti.

To kněží zpěvy vítězné.

AIDA

Il nostro inno di morte.

Náš hymnus smrti.

RADAMES

(snaží se odvalit kámen od podzemí)

Nè le mie forti braccia
Smuoverti potranno, o fatal pietra!

**Ani silné paže mé, nejsou s to
odvalit toho osudného kamene!**

KNĚŽÍ

(nahore v chrámě)

Ah! Noi t'invochiamo, t'invochiam.

Ach! Tebe vzýváme, tebe vzýváme.

AIDA

Invan!... tutto è finito
Sulla terra per noi.

**Darmo! ... vše na zemi již pro nás
skončilo.**

RADAMES

É vero! É vero!

Tak jest! Marno vše!

(přistupuje k Aidě a podpírá ji)

AIDA A RADAMES

O terra, addio; addio, valle di pianti...
Sogno di gaudio che in dolor svanì.
A noi si schiude il ciel e l'alme erranti
Volano al raggio dell'interno dì.

**Sbohem zemi, sbohem, slzavé údolí..
sne radosti, co změnil ses v žal.
Nám se nebe otvírá a duše bloudivé
letí na paprsku dne unášeny v dál.**

KNĚŽÍ A KNĚŽKY

(nahore v chrámě)

Immenso Fthà, noi t'invochiam!

Nesmírný Ftha, tebe vzýváme.

AIDA A RADAMES

Ah! si schiude il ciel.
O terra, addio; addio, valli di pianti...

**Ach! Nebe se otvírá.
Sbohem zemi, sbohem, slzavé údolí..**

AMNERIS

(ve smutečném šatu se objeví v chrámě a klesá na kámen, který uzavírá podsvětí)

Pace t'imploro...

Vroucně prosím o pokoj tvůj ...

AIDA A RADAMES

Sogno di gaudio che in dolor svanì.

Sne radosti, co změnil ses v žal.

AMNERIS

... salma adorata;

.. tělo zlaté

AIDA A RADAMES

A noi si schiude il ciel...

Nám se nebe otvírá.

AMNERIS

Isi placata...

Isis ukojena ...

AIDA A RADAMES

... si schiude il ciel e l'alme erranti...

...nebe se otvírá a duše bloudivé...

AMNERIS

Isi placata...

Isis ukojena, ty nebe otevři.

AIDA A RADAMES

Volano al raggio dell'eterno di.

Letí na paprsku věčného dne.

KNĚŽÍ A KNĚŽKY

Noi t'invochiam!

Tebe vzýváme.

AIDA A RADAMES

... il ciel...

... nebe ...

KNĚŽÍ A KNĚŽKY

... immenso Fthà!

... nesmírný Ftha!

AIDA A RADAMES

... si schiude il ciel!

... nebe se otvírá!

(Aida klesá a umírá v Radamesově náruči)

AMNERIS

Pace t'imploro,

... pace, pace...

... pace!

**O pokoj tě prosím, pokoj, pokoj,
pokoj...!**

KNĚŽÍ A KNĚŽKY

... immenso Fthà!

... nesmírný Ftha!

F I N I S

Boží milosrdenství a něha,
nás rok co rok a po celý rok objímá,
jako sestry a bratři nás milovat se učí,
vždy a všude odpouštět a rozumět si.

J. E. Giovanni kardinál Coppa, čestný občan Drysic

BENÍČEK Josef
ADAMCOVÁ Václava
ADAMEC Josef
BÁBÍK Jiří
BÁBÍKOVÁ Jana
BÁBÍKOVÁ Patricie
BAROŠ Bohuslav
BLAŽEK Jiří
BLAŽKOVÁ Anna
CROY Jana
DANČÁK Josef
DANČÁKOVÁ Marie
FIŠEROVÁ Miroslava
FORMANOVÁ Jana
GAZDÍKOVÁ Jitka
GAZDÍK Václav
HNÁTKOVÁ Marie
HOLADA Jaroslav
HURTÍKOVÁ Milada

CHRENKOVÁ Eva
JANSKÁ Zuzana
KALINOVÁ Jaroslava
KARPINSKÁ Halina
KRATOCHVÍLOVÁ Irena
KUDRMANN Jiří
KUDRMANNOVÁ Marie
MANDÍKOVÁ Františka
MARTINKOVÁ Libuše
MAŘASOVÁ Anna
MENŠÍKOVÁ Marie
MIKEŠ Josef
MIKEŠOVÁ Magda
MIKULČÍKOVÁ Jarmila
NAVLÁČIL Jakub
NAVLÁČIL Martin
NAVLÁČILOVÁ Jaroslava
NAVLÁČILOVÁ Petra
PÁTEROVÁ Božena

PAZDERA Karel
POSPÍŠILOVÁ Zuzana
PULTEROVÁ Marie
REK Jiří
RÍDL Vojtěch
RUDLOVÁ Vlasta
SLAVÍKOVÁ Ludmila
SLOVÁK Josef
SLOVÁKOVÁ Ludmila
SLOVÁK Pavel
SLOVÁK Vojtěch
STAŇOVÁ Marta
ŠILHÁN Jan
ŠILHÁNOVÁ Jarmila
ŠPENDLÍKOVÁ Miroslava
TRÁVNÍČKOVÁ Marie
VAKRČKOVÁ Marie
VANĚK Vlastimil
VOLDŘICHOVÁ Alena